

1 Korin

Pas mamɨ Por ai Korinɨhündambo sürü papɨmarandɨ

¹ Ro Por-anahɨ God aiyu wambo Sisas Kraisindɨ hoafɨ semindɨ horambohünda kafaore hinɨngi-mareandɨrɨ.

² Wandɨ wandafɨ Sostenes-dibo nɨmaremboanehɨ Kraisindɨ nendɨ Korin ŋgoafɨhü amarei sɨheimbo pas nda sürü paparɨhandɨ. God ai sɨheimbo Krais-dibo nɨngombohünda wandɨ yangɨr-anei yahu hinɨngi-mareandürɨ. Ranɨyu asu ai nindou munɨguambo sɨhefɨ Adükari Sisas Kraisɨmbo dɨdɨbafɨyei arɨhündɨ ranaheimbo ai-babɨdɨmbo nɨngombohünda kafaore hinɨngi-mareandürɨ. Adükari ranai ana ahei asu sɨhefɨ munɨguamboani.

³ Ape God asu sɨhefɨ Adükari Sisas Krais ai sɨheimbo moanɨ hɨpoambo-ndɨneandürɨhɨ asu ŋgusüfoambe afurɨfembü hohoanɨmo mbɨsabɨna-ndüramboane.

Por ai Godɨmbo hɨhɨfarürɨ

⁴ Sisas Kraisndɨ sünguyu sɨheimbo God ai moanɨ hɨpoambo-mareandürɨ ranɨmbo-hündambo-anɨmbo asu ahambo sɨheimbohünda munɨguambo si hɨhɨfɨrɨhüni arɨhandɨ.

⁵⁻⁶ Kraisindɨ hoafɨ ro sɨheimbo hoafɨmehündürɨ ranana sɨhei ŋgusüfoambe ŋgɨnindɨ nɨmarɨndürɨmboane. Se Krais-babɨdɨ anɨboadei ranɨ-süngu God ai ahandɨ

hoafi hoafiyorambo asu ahambo fifirifembo moatükunî ra siheimbo masagadürî.

⁷ Ranîmboanei asu se sihefi Adükarî Sisas Kraisi ai weindahî tüküfemboayu ranahambo himboyeihî asu se-ana moai Yifiafi Aboedîndî-mayo moatükunî ra mbonîmbo-rîhümündi, nga wani.

⁸ Asu ai siheimbo nginîndî kikihi-ndamündündürî nungu ngumbo bidifirani si asu ai kosîmbo tüküfiyuambe ngirî se hütiyei mbüsu.

⁹ Asu ai ninî-moatükunî hoafayu ai randeambui. Ahandî nimorî Sisas Kraisi sihefi Adükarî-babîdî wudîmbeyeia yahuhayamboyu ai siheimbo mborai mehündürî.

Kraisiîndî nendî ai yikürübümehindî

¹⁰ Wandafi mamî, sihefi Adükarî Sisas Kraisiîndî süngu siheimbo hüti hoafayahandürî. Muᅅguambo se mamî hohoanîmo rani yangîr-anîmbo hohoanîmondei. Nga asu se yikürübündei wakîndîhimboyei. Se moanî mamî hohoanîmo süngu-anîmbo moanî mamîmbondahi nimboei.

¹¹ Wandafi mamî, nindou bidifirî Kroendî worambeahîndî ai hoafîmehündürî sihei mbusümo simborî hoafi hohoanîmo engoro ranahambo.

¹² Awi ro ndarîhe hoafayahi: Nindou mamamî se rani-poanîmbo rani-poanîmbo hoafîyo hoafîmayei. Ngorü ai hoafîyohü yahoya, “Roana Porîndî süngueheandî,” ngorü ai, “Roana Aporosîndî süngueheandî,” ngorü ai, “Roana

Pitandi süngueheandi,” asu ŋgorü ai, “Roana Kraisiñdi süngueheandi,” rani hoafi hoafimayi.

¹³ Asu Sisas Kraisi ai yikürübü-reandeimbiyu? Asu Por ai siheimbo-hündambo nimi keimbi karihendeimbiñi yifiyuwai? Porindi sünguriñori-rihündeimbiñboyahi hundüriyei-ai?

¹⁴ Ro moai siheimbo ana dabo hundürihandüri, ŋga Krispus asu Gaius ahafaniñbo yangriñhapiri hundüri-marñhapiri. Raniñbo-hündamboani ro Godiñbo hiñfarñhüni.

¹⁵ Raniñbo-hündambo-aniñbo nindou mamai ai ŋgiri wandi ndüriñambo hiñmoni hundüriñmayei mbüsü haya hoafiñdu, ŋga wani.

¹⁶ Awi yini, ro Stefanosiyu asu ahandi fikimiñindi aheimbo amboani hundüri-marñhandüri, ŋga nindou amurambo hundüri-yondüriñbo ana, moai hohoaniñmayahi.

¹⁷ Sisas Kraisi ai wambo moai nindou hundüri-yondüriñbo koariñhendiri, ŋga aboedi hoafi ra bokariñfembo-hündamboyo koamarñhendiri. ŋga roana, fifirundeimbiñ nindou tikai hoafiñyomo arundi nahurai rani hoafi moai hoafiñya riñhandi. Raniñbe-mbonana asu Sisas Kraisi nimi keimbi karihendeimbiñi yifiñmayu ranai ŋginiñdimeñyupoani.

Kraisi ana Godiñdi ŋginiñd-ani

¹⁸ Sisas Kraisi nimi keimbi karihendeimbiñiñi yifiñmayu hoafi ranana nindou moaruwaimbo-femboayei ranaheimbo hiñindi hohoaniñmo-anendüri, ŋga asu nindou God ai aboedambo-reamuneimbiñi siñfembo ana rani hoafi ra Godiñdi ŋginiñd-anemuni.

19 Bukambe yare hoafi+yowohü yahoya, “Hifi+nindi ndor+hi hohoan+moyeimbi+yei ndofe hohoan+mo ranana moaruwaimbo-ndi+heandühi+ asu nindou hifi+nindi+ aboed+ hohoan+mo-yomondeimbi+yafe hohoan+mo ra gi+gi+ranambo-ndi+heamboyah+,” meho.

20 Refe-anasi asu nahi ndoru hohoan+moyomorundeimbi+ man+ingomoa? Asu ah+nümbi+ fifirundeimbi+ nindou amboan+ nahiyomo an+ingomoa? Asu nahiyomo hifi+ ndan+hündambo+ simbor+ hoafi+ nafiru-rundeimbi+ an+ingomoa? Nindou hifi+ ndan+hü+ an+imboei+ ranahei+ ndofe hohoan+mo ranahambo God ai h+h+ndi+ hohoan+mo-ane yahu nafuimayu!

21 God+ndi+ ndofe hohoan+mo sünguyo hifi+ ndan+hündambo nindou ndor+hi+ fifir+hindeimbi+ ai ahei hohoan+monambo yang+ri+ ng+ri+ God+imbo+ fifir+ndi+hor+ . Hoafi+ ro hoafi+yef+ ar+hundi+ ra nindou ranahambo h+h+ndi+ hohoan+mo-ane asei, nga God ai yifir+yu haya nindou Krais+imbo an+hondümb+o-ari+hor+ ranaheimbo aboedambo-ndi+heandüri+mboyah+, mehu.

22 Hoafi+ ranahambo an+hond-ane yahombohünda Suda ai hepün+feimbi+ moatükun+ ran+imboanemo hoeindi+hu ehomo, nga asu Grik ai fifir+ife hohoan+mo ran+imboanemo yifirayomo.

23 Nga si+hef+imbo ana Sisas Krais ni+mi+ keimbi+ kar+hendeimbi+fil+ y+f+imayu ranahamboane ro bokar+hehu ar+hundi+. Rani+ hoafi+ ranane Suda-yomond+ hohoan+mo ranahambo mam+karapur+ arand+. Asu Grik ana ndan+ hoafi+ ndanahamboya rani-moatükun+ ana h+h+ndi+ hohoan+mo-ane yahomo houmbo hohoan+mo-yomondühanemo.

24 Nga asu sihir-aneŋi, Sudahünd-aneŋi asu Grikihünd-aneŋi munġuambo siheŋimbo God ai mborai mehumuni ra himboriyeifembü siheŋimbo ana Kraŋs ai Godiŋdi ŋġiŋiŋdi moatükuniyu haya, asu ahandi ndofe hohoanimo-ani.

25 God ai hihiŋdi hohoanimombayu-mbonana, ahandi hohoanimo ra nindou-yei ndofe hohoanimo ŋgasünde. Asu God ai kehurimbeyu-mbonana, ahandi kehuri ra nindou-yei ŋġiŋiŋdi ŋgasünde.

26 Wandafi mamŋi, se ndandihi hohoanimondei sapo horombo siheimbo God ai hoafmayundüra ahandi nindou tükümehiŋdi ranimbo. Sihei mbusümo nindou afiŋdi ai hifiŋiŋdi hohoanimo fifirihiŋdeimbi-yeipoani. Nindou afiŋdi ai ŋġiŋiŋdi-yeipoani. Nindou afiŋdi ai adükariŋdi ndürimbi-yeipoani.

27 Nga asu hifi ndanihündambo nindou ai hohoanimoyeihi hihiŋdi hohoanimoyeimb-aneŋi maseŋi ranaheimbo God ai moani hohoanimoyu haya masemündündüriŋdi ndorihi hohoanimoyeirihiŋdeimbi nindou aheimbo amoanġgambofendürimbo-hünda. Asu hifi ndanihündambo nindou ai ra ŋġiŋiŋdi koate-yeimb-ane maseŋi ranaheimbo God ai hohoanimoyu haya masemündündüriŋdi nindou ŋġiŋiŋdi hifandi-rihiŋdeimbi aheimbo amoanġgambofendürimbohünda.

28 Raniyu asu ai hifi ndanihü ndürikoateyoweimbi moatükuni raniyo, asu nindou ai rani-moatükuni ana moanane seihü yi boarukomarhiŋdi ra God ai masemündu nindou

ai aboedi hamind-ane masei ranahambo hifinambo-fembohünda.

²⁹ Rani-mayowamboane nindou mamî ai ngîrî Godîndî himboahü ahandîhoarîmbo borîndu.

³⁰ Nga God ai siheimbo Sisas Krais-babîdî hîningîmarear-anei. God ai ahambo sihefî fifîrîfe hohoanîmo, Godîndî himboahü mbumundî nîngo hohoanîmo, sûrühoeimbî hohoanîmo süngufembo hohoanîmo, asu aboedambo-femunîmbo hohoanîmo ranahambo nîmîndîmborîrî hîningîmarîrî.

³¹ Ranîmboane Godîndî hoafî ai hoafîyohü yahoya, “Nindou ai borîmboayu ana, ai Adükarîmbo yangîr-anîmbo borîmbiyuwamboane,” meho.

2

Por ai Sisas yîfîmayu ranahambo hoafîmayu

¹ Wandafî mamî, sapo siheimbo sowana sühühî Godîndî-mayo dîbohîndî hoafî hoafîyahüî ro moai ndorîhoeimbî hamîndî hoafî nahurai hoafîyahî asu moai hohoanîmo ndorîheandeimb-anahî sahehea hoafîyahî.

² Ro se-babîdî nîmboambo ana rarîhe hohoanîmoyahühîya, ngîrî ngorü-moatükunîmbo yamundîheandî, nga Sisasîmbo asu ai nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî yîfîmayu ranahambo yangîr-anîmbo yamundîheamboyahî, masahî.

³ Ro siheimbo-so nîmboahambe hamîndî kemîndîkoate-yahüî hîhamîndarî kapeihîyahî manîmboahî.

⁴ Ro yamundîheandühî asu bokarîmarîheheandî ra fifîrîundeimbî nindou-yomondî-mayo fifîrîfe hoafînambo-yopoanî

hoafi mayahi. Nga ro hoafiyahane Godindi Yifiafindi nginindinambo ratupurimayahi ranai wandi hoafi anihond-ane yaho nafuimeyonduri.

⁵ Sihei anihondumbofe ra se nindou-yei fifirife hohoanimonambo tukufembo moeisahi, nga Godindi nginindinambo-animbo tukumbifeyo-wamboane.

Godindi ndofe hohoanimo

⁶ Nga nindou nginindimbo-yahindeimbi aheimboane ro ndofe hohoanimo hoafi ra hoafiyahanduri arihandisi, nga ndofe hohoanimo ranana hifi ndanihundambo-yopoani asu hifi ndanihundi bogoriyafe-mayopoani. Nga ahei nginindi afure arandi.

⁷ Godindi ndofe hohoanimo-ane yamundihe arihandi. Hohoanimo ranana dibo mengoro-ane. God ai mungu-moatukuni nafikoate-yuambeyo ai rani ndofe hohoanimo ranahambo sihefimbo ai ndurumbi mbimariamboane yahuhaya ahandi hohoanimonambo yangiri hoafiyu masihendi.

⁸ Hifi ndanihundambo nindou bogori mamai ai-amboani ndofe hohoanimo ra moai fifireandi. Asu ai fifirimbaru-mbonana ngiri nindou Adukari himboamupuimbo-randeimbimayu ra sowarundimo houmbo nim keimbi karihendeimbi-fih paruwuri, nga wani.

⁹ Nga Bukambe yare hoafiyowohu yahoya,
 “Nindou Godimbo hohoanimo parihori-
 rihoreimbi ranaheimbo ai afindi
 moatukuni didiboadore masihendi.
 Rani-moatukuni ra himboari ai moai hoeire-
 andi,

hĩmboambe ai moai hĩmboriyo
 asu nindou-yafe hohoanĩmonambo yangĩri
 moai tũkũfeyo,” *Aisaia 64:4*

meho.

¹⁰ Hoafi ra ai dĩbo mengoroyosi, nga Yifiafi Aboedi ranahandi ratũpurĩnamboyo God ai rani-moatũkunĩ ra nafuimemuni. Yifiafi Aboedi ranai ana Godĩndĩ hohoanĩmo dĩbo engoro amboanĩ kokondambo hoeindeamboe.

¹¹ Nindou ŋgorũ ai ŋgĩri ŋgorũndĩ hohoanĩmo amaro ra fifĩrĩndeandĩ, nga yifiafi ahandĩ fiambe amarondo ranai-anĩmbo ahandĩhoari fifĩrĩndeamboe. Mare yahuraiane nindou ai moai God hohoanĩmoayu ra fifĩrĩhindi, nga ahandĩ Yifiafi Aboedi ranane ahandĩ hohoanĩmo ra fifĩreamboayo.

¹² Sihĩri ana hifi ndanĩhũndambo yifiafi ranana moai sahumĩndefĩ, nga Yifiafi God ai koamarĩhemuni raniyo masahumĩndefĩ. Sapo God ai nĩne-moatũkunĩ masemunĩ ra fifĩrĩferambohũnda.

¹³ Ranĩmboane sihĩri ŋgĩri hoafiñdefũhĩ nindou-yafe hohoanĩmo hoafiñnambo yamundiñhundi, nga Yifiafi Aboediñdĩ yamundiñfe hoafiñ rananĩmbo nindou Godĩndĩ Yifiafi ahei fiambe nĩmarĩndũreimbĩ ranaheimbo Godĩndĩ moatũkunĩ fifĩrĩñfe hoafiñmboane.

¹⁴ Nga nindou Yifiafi ahandĩ fiambe nĩmarĩkoate-yondoweimbĩ ranai ŋgĩri Godĩndĩ Yifiafi sai-randeimbĩ moatũkunĩ ra ndemũndu. Nindou aiana rani-moatũkunĩ ra ŋgĩri ndonde fifĩrĩñdeandĩ. Nga ahambo hĩhĩndĩ hohoanĩmo nahurainĩmboe. Nga Yifiafiñdĩ wari-sũngu yangĩri-anĩmbo nindou ai rani-moatũkunĩ

yibobondeandühi fifirindeambui.

¹⁵ Nindou düdi ai Yifiafi Aboedi ra ahandi flambe amarondo ana, ai munguambo moatükunü yibobondeambui, nga asu nindou ngorü ai ngiri ahandi hohoanimo yibobondeandi.

¹⁶ Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou düdi Adükarindi hohoanimo fifireamboayu-a? Nindou didai ahambo yamundi mandira?” Nga shefimbo ana awi Kraisindi hohoanimo ra ngusüfoambe nimarimunimboane.

3

Kraisindi nendiyafe ratüpurüyu-randeimbi ana Godindi ratüpurüyu-randeimbani

¹ Wandafi mamü, horombo ana ro ngiri sheimbo Yifiafi Aboedi nimarindüreimbimbo hoafiyahandüri arihandi nou hoafiyahandüri. Ro nindou ai hifi ndanihündambo hohoanimo yeimbü asu nimoakidibou nahurai sheimbo hoafimehandüri.

² Awi ro sheimbo kehuri sesi safiyo moanguimarhandüri, nga nimboe sapa se moai nginindi sesi sesimbo tüküyahindi hapondani amboani.

³ Nga hapondani ana awi se nindou hifi ndanihünda animboei nahurai-anei. Wandafi ngorumbo moaruwaimbofi hohoanimo asu sheihoari simbori hoafi ranana awi shei mbusümo yanngoromboane. Hohoanimo ranana nindou hifi ndanihündambo hohoanimo asu wamindafi hohoanimo ranane hifandarihündi.

⁴ Nindou mamü ai hoafiyuhüya, “Roana Porindi süngueheandi.” Asu ngorü ai hoafiyuhüya, “Roana Aporosindi süngueheandi.”

Rani hohoanimo se hohoanimoayei ranana nindou hifi ndani-hündamboyafe hohoanimoane hohoanimoayei.

⁵ Se ranahambo ndondihi hohoanimondei. Aporos ra nindou düdia? Asu ro Por nda ro didiyaha? Roana moani Godindi ratüpurimbo yangiri nindou-anehi. God ai yihoeimbo ratüpurimbo masemun-ane asu yihoeimbo ratüpurimbo rani-sünguyei se Sisas Kraisimbo anihondümbomarihorimbo.

⁶ Ro nümbürimbo mamimbo ranambe hoarimbo hifikamarimboheandimbo. Asu Aporos ai wohimbo marihendimbo. Nga asu Ape God aiyu rani-moatükunimbo ranahambo botimareanda adükari tükümegefeyo.

⁷ Ranimboane nindou ai ninimbo mangiriyoyimbo hifikarareand-ane asu woharimbohendimbo ranai ana ndürimboiyupoanimbo, nga wanimbo. Nga sapo God ai rani-moatükunimbo ranahambo botimareandanimbo tükümegefeyo ranai yangiri-animbo ndürümbimbo hamimbo dayu.

⁸ Nga nindou düdi mangiriyoyimbo hifikare asu nindou düdi wohirihaimbo arandimbo rani yimbu ai moanimbo simogodimbo nindou-anafanimbo. Nga nindou ranahafanimbo God ai ahandimbo hoaranimbo animbo sünguna ninimbo ratüpurimbo ai ratüpurimbo mefanimbo takinimbo dagapirimbo bui.

⁹ Roana mamimbo boyaho hohoa Godindi ratüpurimbo ratüpurayehimbo, nga seana Godindi nümbürimbo, asu worimbo nahurai-aneimbo.

Godindi ratüpurimboyeyimbo-rimbohündeimbo ai worimbo worimboru-rundeimbo nahurai-aneimbo

¹⁰ Godindi moanimbo hipoambofo-namboyahimbo ro nindou aboedimbo worimbora-randeimbo nou tükümeheandimbo. Ranimboyahimbo asu ro kambohoanimbo

boatei ṅgɪnɪndɪ mafeburaheandɪ. Raniyo asu nindou ṅgorü ai kambohoanɪ ranɪwamɪ worɪ mafondeandɪ. Nga nindou mamamɪ düdi worɪmboarandɪ ranai moanɪ ndonde hoeindeandühɪ worɪ ra worɪmbondandɪ.

¹¹ God ai mbusümo kambohoanɪ hondü ṅgɪnɪndɪ mafondirɪ ra Sisas Kraisi-ani, nga asu kambohoanɪ ṅgɪrɪ asükai nindou ai yahurai fondeandɪ.

¹² Nindou bɪdɪfɪrɪ ai gor, sirfa, nɪmoei kakɪ afɪndɪ fihɪ koarɪhefembo ranɪmbo ranɪwamɪ worɪmbo-ndühümboyei. Nga asu nindou bɪdɪfɪrɪ ai nɪmɪ, wohɪ asu ahurɪndambo nɪmɪndɪ ranɪnambo worɪmbo-ndühümboyei.

¹³ Rananɪmbo nindou ai nɪne-moatükunɪ nüṅgunahuraiyo ratüpurɪyei hɪnɪṅgɪmarɪhindɪ ra Kraisi tüküfi sɪmboanɪ weindahɪ tükündɪfemboe. Asu ranɪ sɪ weindahɪ tüküfe sɪmboan-animbo God ai hai nahurai ahei ratüpurɪ ra rande hoeinde-andürɪmbui. Rananɪmbo ai nahanɪyo aboedɪ safayo ranahambo hoeindeambui.

¹⁴ Asu nindou ai kambohoanɪ ranɪwamɪ worɪmbo-rɪhündanɪ asu worɪ ahei ranai hai tɪkɪrɪkoate-ayo ana, nindou ranai takɪnɪ ndahümündimboyei.

¹⁵ Nga asu nindou ahei ratüpurɪmayei ra hai tɪkɪrarandɪ ana, asu ai ranahandɪ takɪnɪ ṅgɪrɪ ndahümündi. Nga asu aheihoarɪ ana haiambeahɪndɪ hürarɪhehindɪ nouehindɪ ana, aboedambo-ndahimboyei.

Sɪhɪrɪ Godɪndɪ wor-aneɪ

¹⁶ Se fɪfɪrɪhindai, seana Godɪndɪ wor-aneɪ, nga asu ranane Godɪndɪ Yifiaɪ ranai sɪhei mbusümo amaro.

17 Nga asu nindou düdi ai Godîndî worî ra moaruwaimbo-areandî ana, asu simborî God ai nindou ranahambo moaruwaimbo-ndirumbui. Godîndî worî ana ahandî yangîr-ane asu seana ahandî wor-anei.

Sîhîrî ngîrî nindoumbo adûkar-anei mbîsefî

18 Se sîhei fimbo tîkai hoafîndeimboyei. Sîhei mbusümo nindou mamî ai hîfî ndanîhündambo hohoanîmo süngurandühî yare hohoanîmoyuhüya, “Roana fîfîrîheandeimb-anahî,” ehu ana, nindou ranai awi nindou-yei hîmboahü hîhîndî hohoanîmoyu-randeimbî nahurai tükümbîfi-yuwamboane. Rananîmbo asu ai Godîndî hohoanîmoambe fîfîreandeimbî nindou hondü tükündîfimbui.

19 Hîfî ndanîhündambo aboedî fîfîrîfe ranana Godîndî hîmboahü hîhîndî hohoanîmo nahuriane. Godîndî hoafî yare hoafîyowohü yahoya, “Fîfîrundeimbî nindou ai wosîhoaforî hoafîyomo arundî, nga God ai ahamundî hohoanîmo moaruwaimbo-ndeapurîmbui,” *Job 5:13* meho.

20 Nga Godîndî hoafî asükai yare hoafîyowohü yahoya, “Adûkarî ai fîfîreamboani fîfîrundeimbî nindou-yomondî hohoanîmo ranana nîmîndî aboedî fîfîrîfekoate-ane,” *Buk Song 94:11* meho.

21-22 Se ngîrî ngorü nindou ranîmbo borîndei, nga Por, Aporos asu Pita munquambo ra sîheimbo fehefembo awi sîhei-anemo. Yînî, nga munquambo moatükunî sîheimbo fehefembo

sihei-ane. Hifi, yangiri niŋgo, yifi, hapondanane asu süngunamboane muŋgu-moatükuni ra sihei-ane.

²³ Asu se Kraisiŋd-ane asu Kraisi ai Godiŋd-ani.

4

Adükari ai ahandihoar-ani ahandi ratüpuriyomo-rundeimbî ahamumbo fifireapurî arandi

¹ Se yihoefimbo rahurai hohoanimondei: Ai Kraisiŋdi ratüpurimbo nindou-anemo. Ai Godiŋdi hoafi dibo meŋgoro ranahandi hifandiru-rundeimb-anemo.

² Nga nindou hifandiŋmboayu ahandi ratüpurimbo hohoanimo ana ndahurai-ane. Ai nîne ratüpurî hifandiŋmboayu ana, ai ndore aboedi hifandiŋmbirandamboane.

³ Se-ane asu nindou hifihündi hohoanimo süngurihindeimbî ai wandi hohoanimo rana-hambo yiboboareandi ana, ra moanane asahi, nga asu ro moai wandihoari rarihe yiboborihe rihandi.

⁴ Ro moai nini-moatükuni moaruwai ramaritheandi ra hohoanimoyahi, nga asu ngiri ro wandihoari randihe hoafindahühiya, “Roana nindou mbumundi hamind-anahi mbisahî, nga wani.” Wandi ratüpurî yibobofe ra Adükari yangiri-animbo randeambui.

⁵ Ranimboane asu ranî si ra awi tüküfekoate-yoambe ana, se nindou ŋgoründi hohoanimo yibobofendüripoani, nga Adükari-animbo kusü simboani yibobondearimbui. Ai-animbo muŋgu-moatükuni dibo eŋgoro ra ndemündü si niŋgoani digembui. Rananimbo

asu ai munḡuambo nindou-yafe ḡusüfoambe hohoanimo ra weindahindeambui. Ranisimboani animbo God ai nindou mamami ahei hohoanimo ranahambo aboed-ane mbüsümbui.

6 Wandafi mamı, ro sıheimbo farıhefendürimbo hohoanımoyahüh-anahi asu Aporosdıbo yıhoehı fimbo munḡu hoafi ranahambo hoafayahi. Se yıhoehimbo hohoanımondühımunüh-anımbu asu mbumundi hohoanimo rani yangrı süngundi hındı hoafi mamı hoafımayo nou “Godındı bukambe hoafımayo ra wudıpoapondıhi süngundi hündı,” meho. Ranımbokane asu se nindou ḡgorümbo hıhıfı-hıhıfındeihı asu ḡgorümbo moaruwaimbo-ndıhorımboyei.

7 Wandafi mamı, moai nindou ḡgorü sıhambo ḡgoründı hımbuahü adükarımbore hınıḡıreandürı. Asu se nını-moatükunı Godındı-mayo semındıkoate-mayeia? Asu se Godındı-mayo yangrı nıne-moatükunı asahümündı ana, asu nımböe se ranı-moatükunı ra sıheilhoarı nımındıhanefı sei hei sıheilhoarımbo borayeia?

8 Se rarıhi hohoanımoyeihı seiya, “Roana ndeara munḡuambo moatükunı nafrıhumındefomboanefı. Roana Godındı-mayo aboedı-moatükunı sahumındefı hohu afındeımbanefı. Roana ndeara adükarı bogorımboyahu tüküyahumboanefı,” maseisı, ḡga roana adükarı bogorıkoate-anefı. Seana anıhondümbo adükarı bogorımbondahi nıboadei animbo asu ro sebabıdı bogorımbondahu nımböefomboanesı.

9 Ro rarıhe hohoanımoayahı, Kraisındı hoafi

sahum+indefi hefi-r+ihundeimbi y+hoefimbo ana God ai hifini hondü hin+ingimareamuni. Roana kotambe papi+hoafiyomuni mburimbo hifokoefemuna sünambeah+ndi nendi asu nindou-yei himboahü yifimbo nahurai-anefti.

¹⁰ Kraisimbo far+hefembohünda ro hihindi hohoan+moyefeimbi nahurai-anefti, nga se rar+hi hohoan+moyeih+ya, “Ro Kraisindi hohoanimo fifri+hundeimbi nindou hondü tüküyahumboanefti,” maseisi. Roana ngin+ndiyefipoani, nga seana ngin+ndi saf-anei. Seana nindou ndür+mbanei, nga roana nindou y+hoefimbo moaruwaimbo-r+ihimuneimb-anefti.

¹¹ Horombo piyo haya ho-hombo hapondani amboani ro wembomboyefühi am+ndasümo kiki+re yapar+mar+hemuni. Asu hoeari amboani wonimbi moaruwai magüdühundi. Ai y+hoefimbo war+ momondifekoate pakar+hamuni marundi. Ro moai aboedi ndor+ihu n+marefti.

¹² Roana y+hoefi warinambo ratüpur+ ra tir+ri+foyefi mar+hundi. Ai y+hoefimbo tir+foefe hoafir+hümunani asu roana aheimbo simbori aboedi hoaf+mehundüri. Ai y+hoefimbo moaruwaimbo-r+ihimunani asu moanane sefühi ngin+ndi manimboefti.

¹³ Ai y+hoefimbo amongoni hoafiyahümunani asu ro simbori aheimbo hoafendühi hoafiyahundüri mar+hundi. Roana munguambo nindou-yei himboahü yafisühum+ nahurai-ayefi. Ro horombo piyefi hohu düdübudeimbi nahurai-ayefi.

Korin+hündi ai Por+ndi hohoanimo ra

süŋgumbirihind-amboane

14 Se amoaninŋi-mbeyeiya saheheambo-yahipoani ro pas nda sürü paparihandi. Nga siheimbo didiboadondihearü samboanahi se wandi ngusüfoahündi nimir nou sürü nda paparihandi.

15 Kraisindi hohoanimo süngumbo siheimbo 10,000 nindou hifandiyondürimbo animboeisi, nga afindi hamindi yahurai boagireimbiyeipoani, nga wani. Ro Godindi hoafi aboedi ra hoafimeha himboriyei mburihü Krais-babidi animboei rani-süngumbo ro mam-anahi sihei ape nahurai-ayah.

16 Ranimboanahi ro siheimbo hüti hoafayahandür wandi-mayo hohoanimo nda sahümündi mburihü rani-süngu mbihahabudia saheheambo.

17 Rani-süngumboanahi haponda ro siheimbo sowana Timoti koamarihhehina asüfu. Aiana Adükarimbo süngunambo wandi ngusüfoahündi nimir nahurai aboedi ratüpuriyu-randeimbani. Ai-animbo ro Kraisindi simbori hohoanimo süngurihü asu ahandi nendi munŋuambo hifihü yamundhe arihandi ra siheimbo asukai hohoanimo botindearümbui.

18 Awi bidifiri aiana wamboya aiana nŋiri yihoeimbo sowana düfu sei hehimboanei asu ai ahei fimbo boriyei wakirihü arihündi.

19 Nga asu God ai yifirayu ana, ro siheimbo sowana nimai tükündaheamboyah. Asu rananimbo nindou ahei fimbo boriyeyimbiyei nŋinindi ra ro türüboadhe fifirindi-heamboyah. Nga ahei hoafi ranana moanane.

20 God ai nginindi hifandarandi ranana hoafi yangiriyo poani, nga wani. Nga nginindi moatükunî saf-ane.

21 Nga se ninî hohoanîmomboyei hohoanîmoayeia? Asu se sihei hohoanîmo ra didiboadofekoate-yeiyanî ro nimîharî semîndî hefembo siheimbo didiboado-fendürîmboyo hohoanîmoayeî? Asu se sihei hohoanîmo ra didiboado-ndîhindanî ro siheimbo himboarî hoafendühi hîpoambofe hohoanîmo semîndî hefembo siheimbo sowana sifombo ranîmboyei hohoanîmoayeî?

5

Nîmorehî sisîhîmo hohoanîmo Korin ngoafîhü engoro

1 Sihei mbusümo ana nîmorehî sisîhîmo hohoanîmo hoafi ranane yangori wakareandi. Ranî-moatükunî ra moai nindou Godîndî hoafi süngufekoate ana rarîhi rîhündî. Nindou mamî ai afîndandî nîmorehî hüramündü marandî hoafi nahurai hîmborîmayahî!

2 Asu awi se sihei fimboanei borayeî. Nga awi se afîndî hohoanîmondeihî aranîndei. Asu sapo nindou düdi ai sihei mbusümo moaruwai ranî hohoanîmomayu ranahambo siheiambeahîndî hündîhorîmîndei hîmboranambo-ndîhorî.

3 Roana wandî fi-ane angunayahî, nga wandî hohoanîmo ana se-babîdimboane engoro. Sihefi Adükari Sisas Kraisîndî ndürînambo ro sapo nindou sihei mbusümo moaruwai hohoanîmomayu ranahambo papîrîhinühi tîjîrîfo asahando mamî ranîhü se-babîdimbo nîmboambo hoeirîheambo nou.

4 Awi se mamî fandîhingan-anîmbo asu ro hohanîmonambo se babîdî fandîhundanî sîhefî Adûkarî Sisasîndî ngînîndî ranambo ai akîmî sîhîrî-babîdî nûngumbui.

5 Rananîmbo asu se nindou ranahambo Satanîndî warîhündîhorî ahandî moaruwai hohanîmo ranî-sûnguna ahandî fi ranai moaruwaimbo-ndîfimbuisî, nga yifiafî ranai Adûkarîndî sî tükûfe sîmboanî aboedambo-mbîfeyowamboane.

Korin ai nindou moaruwai ranahambo yîhîrîmbîrî-horamboane

6 Awi se borayei habudi ranana aboedî hamîndî hohanîmoyopoanî! Se fîfîrîhindî hoafi nda, “yis akîdou praua ambe parefeyo ana, bret munguambo ra fufudîgondîmboe.”

7 Ranîmbo-hündambo-anîmbo asu se moaruwai hohanîmo yis wamîndafî nahurai ra fîfîrîndîhümündî pindîhingan-anîmbo asu se bret sîmborî nou aboedî hamîndî tükündahimboyei. Sapo aboedambo-femunîmbo sipsip nîmorî Krais ra hîfokoarûwurî sîhawurîmboanemo asu sîhefî God aboedambo-femunîmbo sesesîmbo sî tükûmefeyo.

8 Ranîmbo-hündambo-anîmbo sîhîrî ranî aboedambofembo sî ranahambo hîhîfî-hîhîfîmbohündambo dîdîboado-ndîhumboane. Sîhîrî moaruwai hohanîmo raguanambo-ndîhumboane Suda ai yis wamîndafî pimarîhindî nou. Sîhîrî yisîkoate bret nahurai tükündahumboyefî sapo ra ai anîhondûmbo hoafîmbo asu dîdîboadofe ratûpurîmbo nou-ane.

9 Horombo ro pas sürü papirihî koarîheheandühî sahîya, “Se nindou nîmorehî sisîhîmoyei-rîhûndeimbî babîdî fiyimbu-ndeimboyei,” masahandürî.

10 Nindou muŋguambo hîfî ndanîhûnda ai nîmorehî sisîhîmoyomo-rundeimbî, hohoanî-rîhindeimbî, hûmbuhünîyei-rîhûndeimbî asu tîkai godîmbo hohoanîmoyei-rîhûndeimbî, ranaheimbo muŋguambo hînîŋgîfendürîmboyopoanî hoafîmayahî, ŋga wanî. Asu se nindou hîfî ndanîhûndambo rahurai hînîŋgîfendürîmbo hohoanîmondeihî ana, hîfî ndan-amboanî hînîŋgîndîhindî.

11 Ŋga roana ranahandambo nîmîndî hoafî sürü papirîhandühî hoafîmayahî ana, ndanî hoafî ndanahamboyahî hoafîmayahî: Nindou mamî ranahambo se anîhondümbore-randeimbî wandafî sahûndoweimbî ai nîmorehî sisîhîmoyu arand-ane, hohoanîre arand-ane, tîkai godîmbo hohoanîmoyu arand-ane, tîrîfoefe hoafîyu arand-ane, asu bia sümündî haya mamîkarî hohoanîmoyu arand-ane, se ai-babîdî fiyimbu-ndeimboyei. Ŋga ai-babîdî nîmarî sesi sesîmbo amboanî kapeihîyahî yowanî masahî.

12 Ai nûngu-nahuraiyo ranî hohoanîmo rana? Nindou düdi ai Godîndî nindou-yei mbusümo nîŋgokoate hîmboranî amaru ranahandî hohoanîmo yîbobofe ra wandî ratûpurîmbaiyo? Ai ra wanî. Ŋga nindou dîdîyei sîhei mbusümo anîboadei ranahei hohoanîmo yîbobombîrîhîndamboane.

13 Nindou hîmboranî amarei ahei hohoanîmo ana God ai yangîr-anîmbo yîbobondea-

ndür+mbui. Nga God+ndi hoafi hoafiyohü yahoya, “Se-ana nindou moaruwai sihei mbusümo anüngu ranahambo y+h+r+nd+hori,” meho.

6

Krais+ndi nindou ana wandafi ngorümbou an+hondümboufe-koateyeimbi+yei himboahü papi+hoafiyupoani

¹ Asu Kraisndi nindou seambeah+ndi mam+ahambo hoafi engoro ana, nindou ranai ng+r+God+ndi nindou seambeah+ndi fükak+boendür+haya ngu nindou God+mbo fif+r+fekoate-aye ahei himboahü hoafi ahandi ra d+d+boadondeandi.

² God+ndi nindou si+h+r+ süngunambo nindou hi+f+ ndan+hü-ndamboyei hohoan+mo y+bobofendür+imboayefi ranahambo awi se moai fif+r+hindiyo? An+hond-ane, sapa se nindou hi+f+ ndan+hündambo ahei hohoan+mo y+bobofembomaye ana, moani ak+dou hoafi yahurai tüküfeyoani nimboe asu ra y+bobofehü fif+r+fekoate-mayeia?

³ Asu sünambeah+ndi nendi-yomondi hohoan+mo sünguna si+h+r+ y+bobofemboayefi ra awi se moai fif+r+hindiyo? Asu ra adükar-ane, nga ran+mbo-hündambo an+mbo haponda ndar+hu nimboefambe ak+dou ndahurai moatükun+ ra y+bobond+humboane.

⁴ Asu ak+dou yahurai moatükun+ tükünd+feyoani nindou God+ndi hoafi süngufekoate-maye aheimbo sowana hoafi ra nimboe sahümündi aheia?

5 Seana amoan+ngi+koate-anei, nga an+hondane nda, sihei mbusümo sihei wandafi mamai fifireandeimb+ mbanüngu niniyafani Kristen apodoho ranai simbor+ hoafi+yafandani didiboado-fepir+imbohünda.

6 Asu ngorü Kristen ai ngorümbo papi+hoafimbo nindou God+ndi hoafi süngufekoate-mayei aheimbo sowana nindou ranai ahandi hoafi ra didiboado-fembohünda hu-marandi.

7 Se sihei wandafi ngorü ranahambo papi+hoafir+horühi simbori hoafiyei ar+hündi ranana awi Krais+ndi hohoan+mo ana munguna hifina hanimboanei. Asu se nimboe aheimbo himboari yangiri hifandiyondüra siheimbo moaruwaimbo-fendüri+koate-mayeia? Asu se nimboe aheimbo himboari yangiri hifandiyondürani sihei-mayo napo hümbuhün+koate-mayeia?

8 Nga asu siheihoari+yei simbori hümbuhün+yeihi simbori moaruwaimbofir+mayei, nga sihei Kristen wandaf-anei.

9-10 An+hondane, nga se ra fifir+hindai, nindou moaruwai ham+ndayei ranai ana ngiri God ngin+ndi hifandarandi ranambe ngei. Nindou didiyei ai nimoreh+ sis+h+mo hohoan+moyei, sanendi kabomombo didibafiyei, nimoreh+ nindowenihümbi simbori him+ndiyei, asu nindowenih+ bogo fiyimbu simbori moaruwai hohoan+moyomo, hümbuhün+yei, nindou ngoründi napo hohoan+r+hi, bia sim+ndei hehi moaruwai mam+kar+ hohoan+moyei, nindou ngorümbo tir+foefe hoafiyei asu nindou ngoründi-mayo napo fufur+hümündi raro-

rîhindeimbi nindou God nginîndî hifandarandî ranambe ngîrî ngei.

¹¹ Horombo ana nindou bidîfirî se yahurai manimboei-anei. Nga Adûkarî Sisas Kraîs asu Yifiafî Aboedî ai sîhei moaruwai hohoanîmo ra popoai-marîheneandûra haponda se Godîndî yangîr-anei asu ahandî himboahû mbumund-anei.

Sîhefî fi ana Godîndî sûrûhoeimbi ratûpurîmboane

¹² Nindou mamî ai hoafînduhûya, “Roana moanî ro hohoanîmomayahî sîngu nîni-moatûkunîyo refemboayahî ra randîheamboyahî,” mbûsûmbui. Yinî, nga refeana randowamboyahîsî, nga mungu-moatûkunî se refemboayahî ranana sîhambo aboedî yangîrîyopoanî. Yinî ranî-moatûkunî ra, ro hoafîndahûhîya, “Ro nîni-moatûkunî refemboayahî ra randîheamboyahîsî, nga asu ro ngîrî nîne-moatûkunî wambo hifandîndandîrî,” asahî.

¹³ Nindou ngorû ai afîndî sesîmbo hohoanîmonduhûya, “Sesî ana bodombo-hündamboane, asu bodo ana sesîmbo-hündamboane,” ehû. Yinîsî, nga asu ranî-moatûkunî ana God ai bidîfirîranambo sî tükündîfeyoanî yîbobo moendî-ndeapîrîmbui. Nindou ranahandî fi ranana nîmorehî sîsîhîmo hohoanîmo fi-yopoanî, nga Adûkarîmbo ratûpurîmbo fi yangîr-ane. Asu Adûkarî ai fi ranahambo ratûpurîyuhû wudîpoapore arandî.

14 God ai Adükarimbo yifihündi botimariri ranimbo-hündambo-animbo asu sihefimbo amboani ahandi nginindinambo mare yahurai botindeamunimbui.

15 Se fifirihindai, sapo sihei fi ranana Kraisindi fi bidifiri kameihane? Asu ro Kraisindi fi ra ndahamindi hehea nimorehimbo dibo ho hoanimo ranambe nga madiheheyo? Ngirindo ranana!

16 Nindou ahandi fi ra semündü haya hu nimorehimbo dibomborandühi ahandi fi ra nimorehi ranahandi fih parareandi ra awi se fifirifekoate wamboyei? Hoafi mam ranai Bukambe yare hoafiyowohü yahoya “Nindou yimbu ahafe fi ranai mam nahurai tükündifemboe,” meho.

17 Nga ranimboane nindou düdi ai ahandi fi ra Adükarindi fih parareandi ana, Adükarindi hohoanimoambe mam-anafani.

18 Nimorehi sisihimo hohoanimo ra se refepoani. Nindou ranai amuri moaruwai hohoanimoayu ranana ahandi fi ranifih pareandühyupoani, nga nimorehi sisihimoayu ranana ahandihoari ahandi fi ra moaruwaimbo-reandühani.

19-20 Sihei fi ra Yifiafi Aboedindi wor-ayo ra awi se moai fifirihindyo? Sapo God ai Yifiafi Aboedi masagaduri sihei fiambe amaronduri. Sihei fi ana sihei yanggiryopoani, nga Godind-ane, sapo ai siheimbo kaki adükarinambo nahurai pemimayunduri. Ranimbo-hündambo-animbo sihei fi ranimbo nine-moatükuni refembo Godimbo ahinindei.

7

Nimorehi semindi hohoanimo hoafi

¹ Haponda ro pasambe hoafi sürü papimarhandi ranahambo didiboadondihe wataporimbo-ndihandüri samboanahi. Nindou mamai ai nimorehi semindikoate-ayu ana, ra aboedi saf-anesi.

² Nga sihei mbusümo nimorehi sisihimo asu nindowenihiri birabiri hohoanimo adükari engoro ranimbo-hündambo-animbo, mamami nindowenihiri ai nimorehümbi yanggirimbiyomondamboane. Asu nimorehi mamami ai amboaninindowenihümbi yanggirimbiyei-amboane.

³ Nindowenihiri ahandi fi ranana ahandi nimorehi ranahandi fi-ane, nga ranimbo-hündambo-animbo nindowenihiri ai ahandi fi ra kikihemindipoani. Mare yahurai saf-ane nimorehindiri fi amboanin ahandi nindowenihiri ranahand-ane, nga ranimbo-hündambo-animbo nimorehi ranai-amboanin ahandi fi ra kikihemindipoani.

⁴ Nimorehi aiana ahandi fi ra ahandihoari hifandamboyo poani, nga wani. Ahandi nindowenihiri ai-ani hifandamboayu. Mare yahurai-ani nindowenihiri ai-amboanin ahandi fi ra ahandihoari hifandamboyo poani, nga ahandi nimorehi ai-ane hifandamboayo.

⁵ Se nimorehühi asu anamindühindafine hena, sihafehoari sihafe fi ra simbori dibokorüri-ndamboyafe. Yiniri, asu se sihafehoari fi ranahambo bodifohü kikihemindiri mburümbö Godimbo didibafifembö hunda hoafi firandife mburina, sihafe fi ra kikihirandife animbafe ana, i ra aboed-ane. Nga asu sihafe fi ra

süŋgunambo mamambe-ndineandi. Nga asu se sihafe fi ra ndofe hifandikoate-ndafeani asu Satan ai sihafembo rande hoeindeapirimbui.

⁶ Ndaní hoafí ndanana moai ro siheimbo randihindi sahi, nga siheimbo fehefembo se yifrayei ana, randihindi asahi.

⁷ Nüŋgurühi ana nindou muŋguambo ro nou anamindühife asu nimorehühifekoate ni boadei asahi, nga muŋguambo mamani God ai rani poani rani-poani ŋginindi yimumareandane. Raniyo nindou ŋgorü ai ŋgorü-poanimbo moatükuní semündü nindou ŋgorü ai ŋgorü-poanimbo semündü marandi.

⁸ Haponda yihoarifi hoarifi asu kai aheimbo hoafayahandüri: Ro raweheandi nou seamboani moani rarihi animboei hei ana, aboedane.

⁹ Nga asu se sihei hohoanimo ra ndofe hohoanimokoate fi sihei ra mamikararihündi ana, awi se nimorehühi asu anamindühindahindi. Se rawehindi ranana aboedi saf-ane. Se refekoate-ayei ana, sihei hohoanimo ranai moaruwai ratüpurí hohoanimo ranimbo ŋgusüfo botindearümboe.

¹⁰ Nimorehi nindowenihühi-yeimbi aheimboane ndani hoafi nda randihindi asahi ranana wandí hoafiyopoani, nga wani. Ranana Adükarandi hoaf-ane. Hoafi ra yahurai-ane: Nimorehi ai ahandi nindowenihí ranahambo yowani hiníŋgínderímboe.

¹¹ Nimorehi ai randífeyowohü ana, ai moani nindowenihíkoate niŋgombindowohü asu ahandi nindowenihí ra sowana hihirife hombindowohü. Asu nindowenihí ai

ahandi nimorehi ranahambo moei mbüsühi koandihembui, nga yowani.

12 Nga nindou amuri ranaheimbo ana, royahi wandi hohoanimonambo yangiri rarihe hoafimayah, nga Adükarindi hoafiyopoani. Nindou anihondumbo-reandeimbi mamai ai nimorehümbayu ana, asu nimorehi ranai Godimbo anihondumbofe-koateayo ranai nindowenih rani-dibo niñgombo hohoanimondoani ana, asu nindowenih ranai ahambo moei mbüsühi hiniñgindeambui, nga yowani.

13 Asu mare anihondumbo-reandeimbi nimorehi ai Godimbo anihondumbofi-koate nindou serimindoani, nindowenih ranai nimorehi rani-dibo niñgombo hohoanimoayu ana, asu ahambo moei mbisowohü hiniñginderimboe, nga yowani.

14 Se ranahambo ndondihi fifirindihindi, nindou düdi Godimbo anihondumbofekoate-yumbü, ai ahandi nimorehi Godimbo anihondumbo-reandeimbi-mayondi fih ahandi fi ra parareandi ana, nindou ranai Godindi himboahü aboed-ani. Asu nimorehi Godimbo anihondumbofekoate-yoweimbi ai ho nindou Godimbo anihondumbo-mariri ranahandi fih ahandi fi ra parareandi ana, asu nimorehi ranai Godindi himboahü aboed-ane. Asu rani-moatükun ra wanayo ana, niori ahafe ranai Godimbo anihondumbofekoate-yeimbi-yafe niori nahuraindimboe. Nga hapondani ana ai Godindi himboahü aboed-anei.

15 Nga asu, nindou ai Godimbo anihondumbofekoateyu haya, ahandi

anihondümboreandeimbi nimorehi ra moei yahohefembo hinngifembo hohoanimoayu ana, ambesi, nga rambireandamboane. Nga mare nimorehi amboa mamı yahurai-ane. Yahurai moatükunı tükündıfeyoanı ana, nindowenihıyu asu nimorehiyo Kraisımbö anihondümboreandeimbi nindou ranai nıne hohoanımo ai hohoanımomayei süngu, rambürhindamboane, nga aheimbo moai nınımoatükunı kıkıhamındındürı. Nga God ai se aboedi- aboedıfe nımarımböhünda hinngımareandür- anei.

¹⁶ Godımbö anihondümbö-rıworeimbi nimorehi se nüngundo sıhafı nindowenihı ranahambo fandıhaworanı, asu ai-amboanı anihondümboreandeimbi tüküfembo fıfirıwandühıyafa? Asu Godımbö anihondümbö-rıworeimbi nindowenihı, se nüngundo sıhafı nimorehi ranahambo fandıhawandanı, asu ai-amboanı anihondümboreandeimbi tüküfembo ra fıfirıwandühıyafa?

God ai sıhefımbö mborai mehu ranı hohoanımo süngu nımböefımböane

¹⁷ Nga Adükarı Sısas ai nındoumbo munıguambo nıngomböhünda hohoanımo yımbumareandürı. Nga nindou ranahambo God ai Krais sowana mborai ehu ana, moanı ai mamı ranı hohoanımo yangrı süngundandı. Yahurai hohoanımo ranıyo ro munıguambo ngoafıhü Kraisındı nendı amarei ranaheimbo rarıhe yamundıhe arıhandı.

¹⁸ Nındou mamı Sudahündı ahambo fıhoearı karu fırihau-reimbıhündı ahambo God ai Krais sowanambo mborai ehu ana, asu ai ngırı

rani-moatükunî ra asükai koadürü-koadürü-ndeandühi dîbonapîndeandî. Asükai nindou ai ahandî fi-hoearî ra kefe tirîhefekoate-yu haya, God ai ahambo Kraiis sowanambo mborai ehu ana, asu ai ngîrî ahandî fi-hoearî ra kande tirîndîhendî.

¹⁹ Nindou fi-hoearî kefe tirîhefe hohoanî-mo-ane asu fi-hoearî kefe tirîhefekoate nîngo hohoanî-mo-ane, ranana moanane. Nga Godîndî hoafi süngufe ho ranane ai moanî aboedî mbumündî hond-ayo.

²⁰ Muŋguambo nindou ai nûngu-nahurai nindou-yei nîboadeianî, God ai Kraiis sowana mborai ehu ana, ranîhü moanî randîhi mbînîboadei-amboane.

²¹ Awi se moanî ratüpurîyeyî-rîhündeimbi nîmboeianîyo God ai sîheimbo mborai ehua? Awi moanane, nga aboedambofembo nafî engoro ana, se rasüngundahindî.

²² Nga asu nindou ranai moanî ratüpurîyu-randeimbi nûnguanî God ai ahambo Kraiis sowana mborai ehu ana, nindou ranai Godîndî hîmboahü moanî ratüpurîyo-rakoateyu-randeimb-ani. Mare yahurai-ane nindou düdi moanî ratüpurîyo-rakoate nûnguanî, Kraiis ai ahambo mborai ehu ana, nindou ranai Kraiisîndî moanî ratüpurîyu-randeimbi nûngumboani.

²³ God ai sîheimbo kaki adükarînambo nahurai masemündündür-anei. Nga ranîmbo-hündambo-anîmbo se ngîrî nindouyafe hohoanîmo süngundowandühi moanî ratüpurîyafi-randeimbi nahuraindafî.

²⁴ Wandafî mamî, mamamî se nîne-moatükunî rarîhinda God ai Kraiis sowana mborai ehu

ana, se mami rani hohoanimo yangir-animbo randihindühi nimboei.

Hoarifamborí asu kaisahoabedí ranahei hoafi

²⁵ Yihoarifi hoarifi ranaheimbo ro moai Adükaríndí-mayo hoafi sahamíndí heheambo-yahipoani, nga moani wandí hohoanimonambo yangir-anahi ro ndarihe hoafayahi. God ai wambo hipoambo-reandirühi anihondümboreandiri haya ahandí ratüpurí masendiri.

²⁶ Haponda tíñirífo afíndí engoro ranimbohünda nindou ai moani yahurai-poanimbo mbününguwamboane.

²⁷ Se nimorehümbayafi ana, asu se nimorehi ranahambo moi mbísamboyafi. Awi asu se nimorehi semíndíkoate-ayafi ana, asu se nimorehimbo kokondamboyafi.

²⁸ Nga asu se nimorehi asowandifi ranana moaruwai hohoanímoyopoani. Nimorehi yihoarifi ranai ho nindowenihí aserímíndo ana, rani-moatükuní ra ai moaruwai hohoanímoyowohü-yopoani. Nga nimorehi nindowenihí ranai nimorehühi nindowenihühi-yahindeimbi ana, hifi ndanihü tíñirífo afíndí ndahümündimboyei, nga ranimboanahi yahurai moatükuní ra sheimbo sowahi tükufembo ro moi asahi.

²⁹ Wandafi mami, ro ndahurai-anahi ndarihe hohoanimoayahi. Adükaríndí si ra hapondani gedühíyopoani aníngo. Awi hapoana hombo nindou nimorehümbí ai nimorehíkoate anüngu nou yare yahurai mbününguwamboane.

³⁰ Nindou düdi araní-araníyu-randeimbi, ai moani afíndí hohoanímokoateyu-randeimbi

manüngu nahurai-mbiyuwamboane. Nindou düdi hihifi-hihifiyu-randeimbi ai nindou hihifi-hihifikoateyu-randeimbi nahurai-mbiyuwamboane. Nindou düdi napo pemiyu-randeimbi ai nindou napokoateyu-randeimb-mayu nahurai-mbiyuwamboane.

³¹ Asu nindou hifi ndan+hündambo ratüpurî ratüpurîyei-rîhündeimbi, ai ngîrî hifi ndan+hündambo ratüpurî ranahambo yangîrî ngusüfo pandîhindî. Hifi haponda ndare anîngo ra ngîrî ndande gedühi hamîndî nîngo.

³² Se afîndî hohoanîmoyo wakife ranahamboanahî ro moei asahî. Anîhondümboreandeimbi nîmorehîkoate hoarîfî anüngu ana, ai Adükarîndî ratüpurî ranahamboani afîndî hohoanîmoyu arandî. Adükarî ai ranahambo hihifi-hihifîmbiyuwa yahuhaya.

³³ Nga asu nîmorehühîfimbî nindou ana hifi ndan+hündambo moatükunîmbo afîndî hohoanîmoyu arandî nîmorehî ai ranahambo hihifi-hihifîmbeyowa yahuhaya.

³⁴ Ranîmboane asu hohoanîmo ahandî ranai yimbumboareandî. Nga anîhondümboreandeimbi nîmorehî nindowenihi-koate yihoarîfî-mayo ranai ana hohoanîmo ahandî ranai Adükarîndî ratüpurî hohoanîmo ranîfihî yangîrî-ane apenîngondo, ai ahandî fi asu yifiafî ra Adükarîndî yangîrî mbînîngowa yahohaya. Nga asu nîmorehî nindoweniheimbî ana, ai hifi ndan+hündambo moatükunî ranahamboane hohoanîmoyo arandî, ahandî nindowenihi ranahamboya ai hihifi-hihifîmbiyuwa yahohaya.

³⁵ Siheimbo ro ranî hoafi ranahambo yowanî

sahandür+hi-yah+poani, nga wani. Ro siheimbo fehefendür+imbo samboanahi hoafi ra hoafayahi. Asu ranan+imbo se mbumundi hohoanimo süngund+hindüh+ Adükar+indi ratüpur+ rani yang+r+ rand+hindüh+ n+imboeian+ ranan+imbo, asu n+n+moatükun+ ranai ng+r+ siheimbo fondam+ind+indür+ ngo saheheamboanahi hoafayahi.

³⁶ Nga nindou ranai n+imorehi sem+ind+imbo d+bon+yahündo-weimbi, ranahambo ngusüfoambe hohoan+moayu ana, asu ai n+imorehi ranahambo sem+ind+imbo af+indi hohoan+moayu ana, ra moani s+s+koate mb+semüdu-wamboane. Rani hohoan+mo ana moaruwai hohoan+moyopoani.

³⁷ Nga asu rani hohoan+mo ranahambo ahandi ngusüfoambe yang+r+ hohoan+moyuhü, asu ahambo rani hohoan+mo ra n+mai bot+ifekoate-ndowohü, ahandi hohoan+mo ranai ng+n+indi n+imar+ndowohü, n+imorehi ra moani mb+n+ngo ehu ana, ra aboed-ane.

³⁸ Nindou ranai sapo ahandi n+imorehi d+bon+mayei ra asemüdu ana, aboed-anesi, nga asu nindou düdi ai n+imorehi moani d+bon-ayei ranahambo sem+ind+koateayu ana, ra moani aboedi ham+ind-ane.

³⁹ N+imorehi nindowenihümb+ ana n+ne-hohoan+mo ai hohoan+momayo rani-süngu ng+r+ randeandi ahandi nindowenih+ ai nünguambe ana. Nga nindowenih+ ai y+f+nduan-an+imbo, ai nindowenih+ ngorü sem+ind+imbo hohoan+moayo amboani ai ramb+ifeyo-wamboane. Nga ai Adükar+imbo an+hondümb+rireimbi yang+r-

anımbo nderımındo.

⁴⁰ Asu ai moanı yare anıngo ana, ai moanı mare aboedı ranıhü rande hıhıfı-hıhıfına nıngomboe. Ranana moanı wandı hohoanımo-ane. Nğa ro rarıhe hohoanımoyahühi Godındı Yıfıafı ranai fıambe nımarımbo farıhendırı arandı asahı.

8

Tıkai godımbo nınıhondı sıhefeımbıhündı sesımbo hoafı

¹ Haponda ro tıkai godımbo sesı sıhefeımbıhündı ranahambo wataporımbondıha samboanahı. Bıdıfırı ai seiya, “Roana fıfırıhundeımb-ane fı,” asei. Yını sı, nğa fıfırıfe ranana afındı-afındümbı hohoanımo botıreandühane, nğa nğusüfo pefe hohoanımo ranane nındou nğorümbo nğınıramındı arandı.

² Nındou ranai nıne-moatükunı ra anıhondü hamındı fıfırıheandeımb-anahı ehu ana, awı nındou ranai munğu-moatükunı ra fıfıreandeımbı hamındıyupoanı.

³ Nğa asu nındou dıdıyei ai Godımbo hohoanımoayei ana, asu God ai nındou ranaheimbo fıfıreandürımboanı.

⁴ Nğa asu sapo nınıhondı tıkai godımbo sıhefeımbıhündı sesı ranahambo ana ro rarıhe hoafayahı: Sıhırı ranahambo ndorıhu fıfırıhumboane fı, tıkai god ranana anıhondü hondüyopoanı, nğa sısamı yangır-ane. Nğa God hondü ana moanı mamı yangırı hamınd-ani anıngı ranahambo sıhırı fıfırıhurımboane fı.

⁵⁻⁶ Asu afındı moatükunı ranahambo hoafıyeihıya “god” asei ane, asu afındı moatükunı ranahambo “adükarı” asei-ane.

Munḡuambo rani-moatükunî god asu adükari ra nîmoamo-ane hifî-n-ane ra anîḡgo ana, I ra ambemboane, ḡga sihirî ana mamî God yangîr-ani sihefî Ape anḡḡgu. Aiana munḡuambo moatükunî ra nîmîndühani asu sihirî ana ahand-ane fî anîmboefî. Adükari aiana moanî mamî hamînd-ani anḡḡgu asu aiana Sisas Krais-ani. Ahandî süḡguyo munḡuambo moatükunî ranai tüküme feyo. Asu ahandî süḡguna sihirî amboanî anîmboefî.

⁷ ḡga nindou bîdîfirî ana ranahandambo hohoanîmo ra moai fîfirîhindî. Aiana tîkai god horombodîdî ranahambo süḡgumarîhündî. Ranîmboanei asu tîkai godîmbo nînîhondî sihefeîmbîhündî ra anîhondü hond-ane masei. Aiana türüfoarîhi fîfirîhindühi-yeipoanî. Ranane asu ai sesî sahüsîhü, ranahambo ahei ḡgusüfoambe moaruwai-ane fî aseî.

⁸ Anîhond-ane, ḡga asu sesî aseso ra ḡgirî God sowana akîmî ndemîndîndürî ḡgo. Sihirî sesî ra sesîkoate-ayefî ana, ḡgirî Godîndî himboahü moaruwai tükündahündî. ḡga asu sihirî asahusîfî ana, ḡgirî ahandî himboahü aboedî tükündahündî.

⁹ ḡga asu se rani-moatükunî ranahambo hibadîhümbo. Se nîne hohoanîmo refemboayei ra randîhindanî, asu nindou düdî ai ahandî Godîmbo anîhondümböfe akîdou safayo ranai hoeîndîhindanîwanî, asu ai-amboa refembo hohoanîmoayei ana, ai moaruwai hohoanîmo-ndeimboyei.

¹⁰ Nindou fîfirîwandeimbi se tîkai godîndî worî ranambe hafî nîmarîfîmbo sesî sowasîfanî,

nindou Godimbo akidou yangiri anihondumbo-reandeimbi-mayu ranai hoeiareanini ana, asu ai tikai godimbo ninihondi sihefeimbihündi ra sesimbo hohoanimondümbui.

¹¹ Rananimbo asu sihafihohoanimo ranai sihafiwandafihambohündambo kameihisisas Krais yifimayu, sapo akidou yangiri anihondumbo-reandeimbi-mayu ranahambo moaruwaimbo-nderimboe!

¹² Ransi ngumbo-animbo asu se sihafiwandafiranahambo hohoanimo moaruwaimborowandoani, ai ahandi ngusüfoambe ninimoatükuniyo aboediyo asu moaruwaiyotürüfoefe hohoanimo ra moaruwaimborowandi. Ranimboane asu se Kraisimbo hohoanimo moaruwaimbo-marowando.

¹³ Ranimboane asu nini sesi wandiwandafiranahambo rarerani moaruwai hohoanimo asemüdü ana, ro ngiri sesi ra asükainda dagadihi, wandi wandafi ai moaruwai hohoanimo-ndümbuimbohünda.

9

Por amboani Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi bidifiri nahurai-ani

¹ Ro nindou-yafe hohoanimo süngufekoate-anahi moani aboedi animboahi. Ro Kraisindi hoafi sahamindi harihandeimbi animboahi asu sisas sihefi Adükari hoeimarhini. Ro Adükarindi ratüpuriratüpurimayahi sünguyo muṅguambo seana anihondumbo-rihindeimbitükümehindi.

² Asu wambo nindou bidifiri ai Godindi hoafi semüdü hurandeimbiyupoani masei. Nga se fifirihimboanei, wandi ratüpuriranambo se

anihondümbö-rihindeimbi tükümehindi ranina ro Adükarindi hoafi sahamindi ha-rihandeimb-anahi ranahambo nafuimayo.

³ Nindou bidifiri ai wandi hohoanimo ra yiboborihinda rani hoafi ranane simbori hoafiyahandüri arihandi.

⁴ Kraisindi hoafi sahamindefi hefi-rihundeimbi ro yihoe fi ratüpurü ranimbohünda sesi, sesi asu hoe simindimbo, ra ahinümbiyö?

⁵ Asu Adükarindi akihoandi-yomo, Pitayu bidifiri Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-yomo ai ramefundü nou anihondümbö-reandeimbi nimorehi-dibo hoafi semindi hoahoangombo ra ahinümbiyosi?

⁶ Awi Barnabas-dibo ro yangiri yihoe hi fi farihefembo kaki semindi ratüpurü ratüpurüyoani, asu amuri Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ranai wanimboyo?

⁷ Nindou mamü ai amimbofi anüngu ra ahandihoari sesi kokombo-mandüfiosü? Nindou ai nümbürü hifareandi ra ahandihoari sesi yimungu-remindükoate-mandüyosü? Asu nindou ai burmakau moanguiarandi ra ahandihoari burmakau titi boboe ra simindükoate-mandüyosü?

⁸ Roana nindou-yafe hohoanimo süngu yangiriyahipoani hoafayahi. Nga ahinümbi hohoanimo amboani yahurai hoafimayo.

⁹ Nga Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranambe sürü papirandühi yahoya, "Burmakau ai wit hipiri fifirigendani se yowanü ahandi yafambe kikihemindüpoani, bidifiri wit

dedimboe yaho hefembo,” meho. Asu God ai burmakaumbo yangiri hoafiyuwaisi?

¹⁰ Ranana yihoefimboyu hoafimayu. Anihondane, Bukambe hoafimayo ra sihefimbo rambirihinda yahohayamboyo. Nindou ngorü ai nübürü hifireandanayo, asu ngorü ai yimungu-ramüduanayo, ranai sapo ahafandi ratüpurayafani ranimbohünda sesi ra bidifiri semindimbo hohoanimo-mbeyafandamboane.

¹¹ Ro sihei mbusümo Yifiafi Aboedindi-mayo hoari ra hifi kamarihundi, ranimbohünda se yihoefimbo fi farihefembo bidifiri sesi saimbo ra yowanimandiyosi?

¹² Sapo se nindou bidifirambo sihei-mayo napo semindimbo yini, asei ana, asu yihoefimbo amboan afindimbo yini, mbseiamboane.

Ro sihei-mayo napo semindi ra nafi yangorosi, nga ambe masefi. Ro semindikoate-mayefi ra, sapo Kraisindi aboedi hoafi ra nafi gifepoani, sefi hoahumboyefi. Ranimboane ro tihirifo afindi sahumindefi arihundi, nga ranimbo moanane asefi.

¹³ Se fifirihindai, nindou Godindi adükari worambe ratüpuriyomo arundi, ranai ranifihindane sesi sowandümo arundi. Nindou Godimbo ninihondi hifokoaru sihou-rundeimbi fondi raniwami ratüpuriyomo arundi, ranai sihefembo fondi raniwaminindane ninihondi bidifiri sowandümo arundi. Awi ra se moai fifirihindayo?

¹⁴ Mami rani-sünguyo, Adükari ai yahuya, “Nindou aboedi hoafi wataporimbo-arundi ranai nindou wataporimbo-arunduri ahei-

mayo bidifiri napo ahamundi fi fehefembo mbisahüpur-amboane,” mehu.

15 Nga ro moai rasüngurihundî. Asu hapondani amboani sihei-mayo napo semindimbo-yahipoani pas nda sürü paparihandi, nga wani. Ro napo semindikoate ranahambo hihifi-hihifayahî, asu ngiri ngorü nindou ai ro hihifi-hihifayahî nafi ra gündeandi. Ai rambareambonana, ro yifayahî ra aboed-ane.

16 Ro Aboedi hoafi hoafindahühi ra ngiri wandi fimbo borindahühi roana aboedi hohoanimo sünguriheandeimb-anahi mbisahi, nga wani. Sapo Aboedi hoafi hoafimbo ranana wandi ratüpurî wambo ro ngiri hiniñgindiheandi. Ro aboedi hoafi hoafikoate-yahi-mbonana, ro ngiri aboedi nimboahi.

17 Ro wandi hohoanimo süngu ratüpurayahî ana, ranifihî takini ndahamindimboyahi. Nga Adükari ai wambo rani ratüpurî ra masendiramboanahi ro ratüpurayahî.

18 Asu ro nini takini wandi ratüpurî ranimbohünda mandahamindiha? Ro takini semindimbo-mayahî aboedi hoafi hoafiya arihandi ranimbo-hündambo ranana moai nini-moatükuni sahamindihi. Nimorehi nindowenihimbo moani hoafimbo ranahambo takini nahurai-ane.

Por ai munquambo nindou-yei moani ratüpurîyu-randeimbimbofi manüngu

19 Ro nindou ngoründi moani ratüpurîyahîhandeimbi-yahipoanisi. Nga asu ro wandi hohoanimonambo Kraisindi nindou tüküfembohünda nindou afindi safi semindimbo

ahei moani ratüpurîya-rîhandeimbi nahurai animboahi.

²⁰ Ranîmboane ro Suda-dîbo nîmboambo ahei hohoanîmo sünguarîheandi, Suda aheimbo aboedambo-fendürîmbohünda. Ahînümbî hohoanîmo ra moai wambo hîfandîrandîrî, nga nindou-yei himboahü ahînümbî hohoanîmo ra süngurîheandühî nou-ayahî ahînümbî hohoanîmo süngurîhindeimbi aheimbo aboedambo-fendürîmbohünda.

²¹ Asu Suda-yafe ndîfo ahînümbî hohoanîmo süngufekoate-ayei, ranaheimbo ro-amboanî ahînümbî hohoanîmo süngufekoate-ayahî aheimbo aboedambo-fendürîmbohünda. Nga asu ro moai Godîndî ahînümbî hohoanîmo ana hîningîrîheandi. Wanî, nga Kraîndî ahînümbî hohoanîmo ana süngurî-heandühanahî.

²² Asu didîyei ngînîndî anîhondümbofekoate-ayei, ranaheimbo semîndî-ndürîmbohünda ro-amboanî ngînîndî anîhondümbofekoate nahurai-ayahî. Ro nindou bîdîfîrî aboedambo-fendürîmbohünda nafî kokombo muŋguambo nindou-yei hohoanîmo süngurîhe arîhandî.

²³ Ro ranî ratüpurî ra rarîhe marîhandî, Sîsasîndî aboedî hoafi ra ngînîndî tükümbîfeyowa sahehea. Rananîmbo ro-amboanî Adükarî ai aboedî hoafîndî aboedî moatükunî nindou ranaheimbo saimbo napîre masîhendî ra ndahamîndî sahehea.

Sîhîrî napo semîndîmbo pîpîndefomboane

²⁴ Sapo se fîfîrîhîndî napo semîndîmbo pîpî ranambe muŋguambo nindou pîpîyehanei, nga mamî yangîr-anîmbo pîpî ranahandî napo ra

ndemündümbui. Nga ranimboane se-amboani napo semindimbo pipi ra tiji rifondei.

²⁵ Munguambo nindou pipi ranambe napo semindimboaye ana, ahei fimbo hohoanimo ra hinijgirihi hehi, napo semindimbo pipi ranambe tiji rifoeyihanei. Aiana awarihoei-randeimbi napo semindimbo tiji rifoeyi arihundi, nga ro awarihoefekoateyo-randeimbi napo semindimbo tiji rifoeyi arihundi.

²⁶ Ranimboane ro nindou napo semindimbo pipiyuhü amuri himbokoate ahu nahurai-ayah. Asu nindou fifahi yangoambe diboadore yangora arandi nou raweheandi, nga moai mamikari yangorihandi, nga wani.

²⁷ Nga ro hohoanimoayah süngufembo tiji rifoayahü wandi fi yamundihe arihandi.

10

*Ngiri siri Israer hohoanimomaye
süngundihundi*

¹ Wandafi mam, sihefi amoa mam ai Moses sünguhoran, nine-moatükuni aheimbo-so tükumefeyondüri ranahambo-animbo hoeindihirühi ndondhi hohoanimo ra türiboadihindi. Aiana hamburi siriwara aboeda bamarihendi munguambo mburüngai mam ranihoarehi nimboeimbo.

² Mburüngai-ambeyo asu siriwara-ambeyo ra ai Mosesandi süngurihündei-mbimboyahi hundürimaye.

³⁻⁴ Nindou munguambo ai God sesi masendi ra sahüsi asu, God hoe masendi ra simindei marihundi. Asu ai hoe ra masimindei Godindi

nimoei aboedambeahindî asu nimoei ra ahei sũngu maho. Nimoei ranana Krais-ani.

⁵ Nga asu God ai nindou afindî aheimbo hihifi-hihifikoate-yundürîhi, asu ranimboyo nimî wohî furikoate-reandühî yifisafiyehî, ahei yifinimoko ranai moanî mamîkare kurîmayo.

⁶⁻⁷ Rani-moatükunî aheimbo tükümfeyondürî ranana sîhirî hoeifemböhünda nafuimboane. Nindou bidifirî ai moaruwai moatükunî ra sũngumarîhündî asu sisamî god ranahambo sũngurîhi marîhündî, ranimboyo se-amboanî rani-moatükunî ra yowanî rani-sũngufepoanî yaho haya yare nafui-mayo. Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nindou ai sesesiyo asu wain hoe simindîrambo nîmareimbo, asu ai botiyahi hihifi-hihifyehî nîmorehî sisîhimoyei marîhündî,” meho.

⁸ Sîhirî ana nîmorehî sisîhimoye, nindowenihî birabirî hohoanîmoyopoanî, nindou bidifirî ramehindî nou. Raniyo mamîsimboanî 23,000 nindou ai yifisafi kurîmayei.

⁹ Ranimboane asu sîhirî ngîrî Adükari ahambo sisindîndîhurühî, randîhurî hoeindîhurî nindou bidifirî ai ahambo ramarîhorî nou. Aiana ramarîhorî ranimboyei aheimbo amoasîrî ai tikîrîmarandüra yifisafîmayei.

¹⁰ Nindou bidifirî ramehindî nou, sîhirî nînimoadükunî tüküfeyoanî hoafîyo hoangopoanî. Nga ranimboyo nindou bidifirî ranai ramehinda sünambeahindî nendî nindou hîfokoare-randeimbî ai aheimbo moaruwaimbo-mareandürî.

¹¹ Rani-moatükunî aheimbo tükümfeyondürî ra nindou bidifîrambo nafuimbo nahuraiyo,

nga ranimboyo asu ranimoatükuni ranahambo sihefimo ahini hoafomböhünda sürü papiru masihoemo. Sihiri ana ndeara bidifiranambo si tüküfembo bidifirühanefi animboefi nda.

¹² Ranimboane asu nindou mamai hoafiyuhüya, “Roana nginindi nimboambo-anahi,” ehu ana, moani ai hibadambo-animbo nungu, nga asu ai pündümbui.

¹³ Nine refe hoeifembo moatükuni siheimbo sowahi tüküme Feyondüri, ranana ranipoanimbo moatükuniyopoani, nga wani. Siheimbo sowahi tüke Feyondüri ra bidifirambo amboani tüküfendüri arandi nahurai-ane. God ai hoafiyu masihendi hohoanimbo rasünguareandi ana, asu ngiri nini-moatükuni siheimbo refe hoeifembo tükefeyo ranai sihei nginindi ranahambo ngasündeandi, nga God ai siheimbo ngorüsüngunde fandheirimbi. God ai-animbo siheimbo nginindamündü-ndürani, asu se nginindi nimboeimboyei nine-moatükuni siheimbo refe hoeifembo tüküfe simboani. Rananimbo asu ai siheimbo aboedi nafi koandheira tükündahimboyei.

Sihiri ngiri God asu moaruwai nendi yibobo süngundihundi

¹⁴ Wandafi mamai hondü, ranimbo-animbo se moaruwai nendambo didibafife ranifikimi hopani.

¹⁵ Se fifirihindeimbi nindou-aneisi, nga ro siheimbo hoafi nda hoafehandüri, nga ro hoafayahandi se siheihoari türüboadihindi.

¹⁶ Adükari ndi kap nda Godimbo didibafiyahu hihifirihuri mburihu simindefi arihundi

ra sihefimbo Kraisindi horinambo mamihüreamuni arandi. Sapo bret bidifiri hifitirihu arihundi ra Kraisindi fi ranifih mamihüreamuni arandi.

¹⁷ Sapo bret mami engoro ranimbohündambo wamboane, asu nimorehi nindowenih sihiri afind-anehi, nga fi mamayefi. Sapo munguambo sihiri bret mami ranahandamboane sahusifi arihundi.

¹⁸ Se Israer nindou ranaheimbo hohoanimo-ndahündürü. Ranihündambo nindou ana ai Godimbo fondiwami sesi sihefeimbindambo sahüsimbi, ranai ana sapo sesi Godimbo sihefeimbi babidimboyei ai mamühiyahi marihündü.

¹⁹ Se ngiri randihi hohoanimondeihiya, Ro Por tikai godimbo sesi saimbo ra anihond-ane asahi mbisei. Roana moai tikai god ranhambo anihond-ane sahi.

²⁰ Wani, nga ro rarihe hoafayahi: Nimoatükuni Godimbo süngufekoate nindou ai sesi asihendi, ranana ai moaruwai nendi ranaheimbo hohoanimo-yahündürü hanei aheimbo asihendi, nga Godimbo ana wani. Ranimboanahi ro siheimbo moaruwai nendi rani-babidimbo mamihüfembo yowan asahandüri.

²¹ Se ngiri Adükarindi kap ranambe ndimindei asu moaruwai nendi-yafe kapambe ndimindei ndihündü. Asu se ngiri Adükarindi sesi dagüdi asu moaruwai nendi-yafe sesi ra dagüdi ndihündü.

²² Awi sihiri randihundani, Adükari ai sihefimbo ngusüfoambe moaruwaimbo-mbireamuni sefimboyefa? Asu sihefi nginindi

ra ahandi nginindimbo ngasündeamboyo?

Munquambo si aho ra Godimbo aboed-ani yahomboane

²³ Bidifiri seiya, “Munquambo moatükuni ra shiri randihumboane,” asei. Yinisi, nga asu ngiri munquambo moatükuni shiri rawarihu hefi ranai shefimbo fandihemuni. Bidifiri seiya, “Munquambo moatükuni ra shiri randihumboane,” asei. Yinisi, nga asu munquambo moatükuni shiri rawarihundi ranai ngiri fandihemuna nginindi nimboefi.

²⁴ Nindou mamai ai ngiri ahandi fimbo yangiri hibadandi, nga wani. Nindou munquambo ai ngorumbo fehefembo hohoanimondei.

²⁵ Munquambo maketambe ninihondi safi sahümündeimbi ranana dagüdi, nga ranahambo aboedimbayo mbisei hehi afindi hohoanimondeihü düdu-düdundei wakindihimboyei.

²⁶ Nga Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, “Hifi ndan-ane asu munqu-moatükuni hifi ranifihü engoro, ranane munquambo ra Adükarindi yangir-ane,” meho.

²⁷ Asu nindou mamai Godimbo anihondümbofekoateyuweimbi ai sheimbo ho ahandi worambe sesimbo hoafinduanü, asu se hombo hohoanimoayei ana, nine sesi sheimbo asahündüri ra se dagüdi. Nga asu se ranahambo afindi hohoanimondeihü, düdu-düdundei wakindihimboyei.

²⁸ Nga asu nindou mamai ai hoafiyundürühüya, “Sesi ndanana moaruwai nendambo shefeimbihünd-ane,” mbüsüwanü ana, se sesi

ra dagüdimboyei, nindou ai yare hoafimayu mbisei hehi asu ngusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoan+mombohünda.

²⁹ Ro sihei ngusüfoambe moaruwai-ane yaho hohoan+mombo-yahipoan+. Nga nindou ngorü ai ngusüfoambe ranahambo moaruwai-ane mbüsümbui ran+mbo hohoan+moayah+.

Ro wand+hoari ana sesi ra dagadimboyah+, nga asu nindou ngorü ai moaruwai-ane ehu ana, ngiri wand+ ratüpur+ ra gündeand+.

³⁰ Asu ro Godimbo h+h+firi+hün+ hehea sesi ra sahas+han+, asu n+mboe nindou ngorü ai ro h+h+fimar+hün+ ranahambo moaruwai-ane ehua?

³¹ Ran+mboane asu se sesi ra dagüdi, hoe ndim+nde, asu n+ne-moatükun+ aho ra rawar+hind+ ra, muñguambo Godimbo adükaran+ yahombo-hündambo-an+mbo rand+hind+.

³² Se n+n+moatükun+ rand+hindüh+ Suda-anei, ahei ndifo-anei, asu Godind+ nend-anei ranaheimbo hoeind+hindüh+ moaruwai-ane mb+seimboyei.

³³ Ro-amboan+ muñguambo nindou ai refemboayei ran+ hohoan+mo-ane rar+he ar+hand+. Roana wand+ fi ranahambo far+hefembo yang+ri hohoan+moyopoan+ rar+he ar+hand+, nga wan+. Roana muñguambo nindou ranaheimbo God ai

11

aboedambo-mb+reandür+ hohoan+mo ranane ratüpur+ya ar+hand+. ¹ Se wand+ hohoan+mo ra süngund+hi ngei, ro Krais+nd+ hohoan+mo süngur+he ar+hand+ nou.

Nimorehi ai mbiro gabudifembo hoaf-ane

² Ro siheimbo hihifi-hihifayahandüri, saposu munquambo si aho ra wambo hohoanimo-yahündirühi, asu ro siheimbo yamundihearühi sihei warambe masahandüri, ra süngurihü hei marihündambo.

³ Nga ro siheimbo ndani-moatükuni ndanimboanahi ndondihi fifirindihindi asahi ra ndahurai-ane: Krais ai munquambo nindou-yei mbiro-ani, nindowenihai aihandini morehi ranahandini mbiro-ani, asu God ai Kraisindini mbiro-ani.

⁴ Ranimboane nindou düdi ai nindou himboahü mbiro gabude haya, Godimbo didibafifi asu Godindihiafi hoafihiafay-ane ra Kraisimbo moaruwaimbo-rirühi nou-ani.

⁵ Nga asu nimorehi mamihiafi aihandini mbiro ra gabudifekoate didibafife arand-ane, asu Godindihiafi hoafihiafayo-ane ra aihandini anamindini ranahambo moaruwaimbo-rerihü nou-ane. Nimorehi ranai ana saposu amoaningimbeyowa sei hehi, mbiro foarihesindeimbi moanini aningonahurai-ane.

⁶ Nimorehi ranai aihandini mbiro ranahambo gabudifembo wanindowohü ana, aihandini mbirinani ra bodifo kikirandühi tüpurimbirihendamboane. Nga asu nimorehi ranai aihandini mbiro ra kikiyo foarihiefembo amoaningindowohü ana, asu aihandini mbiro ra gabudimbi-reandamboane.

⁷ Nga asu nindowenihai aiana aihandini mbiro ra gabudeambui. Aiana saposu Godindini ndüreimbi asu ninginindini nafuimbo sisamihiafi nahurai-ani. Nga asu nimorehi aihandini ra süngumbo nindowenihai

ai ndüreimbi-ndümbui.

⁸ Nga moai nindowenihî ai nîmorehîndî hamîndînambo tüküfiyu, nga nîmorehîyo nindowenihî ranahandî hamîndînambo tükümeſeyo.

⁹ God ai moai nindowenihî ranahambo nafîrûrî nîmorehî ranahambo fehefembohünda, nga wanî. Nga nindowenihî ranahambo fehefembo-hündamboyo nîmorehî ra nafîmarandî.

¹⁰ Ranî-mayowamboane sünambeahîndî nendî ai hoeifeyoanî, nîmorehî ranai Godîndî ratüpurî ratüpurayo ra nafuimbohünda, ai ahandî mbîro ra gabudî-mbîreandamboane.

¹¹ Nga Adükari-babîdî anîmboefî ranana nîmorehî ai moai aheipoanîmbo nîboadei rîhündî. Asu nindowenihî ai moai ahamundîpoanîmbo nîngomo rundî, nga wanî.

¹² Nga God ai nîmorehî ranahambo nindowenihî ranahandî finambo randî nafîmaranda, nîmorehî ranai tükümeſeyo. Nga asu God ai haponda nindou ranahamumbo nîmorehî-yei furambe nafîrapurî arandî. Asu muŋgu-moatükunî ra Godîndî süŋgu-ane tüküſearandî.

¹³ Sîheihoarî hoafî ndanahambo türüboadîhindî: Ranîmboane asu nîmorehî ai ahandî mbîro ra gabudîſekoate, nindou hîmboahü Godîmbo dîdîbafîſe hoafî ra aboedîyo?

¹⁴ Nindou sîhefî hohoanîmonambo yangîr-ane sîheimbo rahurai nafuiyoarandî. Nindowenihî ai mbîrînaŋî hoandarümbî ana, aboedî hamîndîyopoanî.

15 Nga asu nimorehi ai mbiri+nanji hoandarumbayo ana, ranamboani aboedi himbombeyo-wamboane. Sapo ran+moatükuni ra God ai ahandi mbiro gabudifembohünda masagado-ane.

16 Nga nindou mam+ ai ran+moatükuni rana-hambo hoafi+ndu hoanguhü ana, ai ranahambo ndore tümb+foareand-amboane: Roanahi asu God+ndi nend-anei ro moai ngoru hohoanimo süngur+hu r+hundi.

Adükar+ndi sesi sesimbo

17 Nga hapoana ro siheimbo bidifiri moatükuni yamundiheandüri samboanahi, nga asu se n+ne-moatükuni ratüpur+yei ar+hündi ranahambohünda ngiri ro siheimbo hihifi-hihifi-ndahandüri. Se God+ndi hoafi himborimbo fand+hindühi, asu se moaruwai hohoanimo af+ndi hohoanimoayei ra moai nindou far+hendüri randi.

18 Siheimbo ndani hoafi nda boatei hoafi+nda samboanahi: Asu seana fand+hindühi yikürübüyei wak+r+hi-ndühanei. Ro ran+ hoafi ra rar+he rahurai himbor+mayahi, nga asu ro hoafi ranahambo ak+dou an+hondümbö-mar+heandi.

19 Nga awi an+hondü yikürübüfe hohoanimo tükümb+feyo-wamboane, sapo düdi sihei mbusümo an+imboei ranai God+ndi hohoanimo sünguar+hindi ra ndor+hi hoeimbiri-hindamboane.

20 Ranimboanei asu se mam+ fand+hindühi, asu Adükar+ndi sesi ra ndofe mam+ n+marimbo sesikoate-mayei.

21 Rananei asu nindou mamam+ se sesi ra siheipoan+imbo sahümündi hehimbo, n+mai

sahüsi arihündi. Ranane asu nindou bidifiri ai moani wembopo nimateiani, asu bidifiri ai afindi hamindi sahüsihi, hoe simindeihi, hohoanimo mamikararanduri arandi.

²² Awi se sesi, sesi asu hoe simindi rambo ra worikoate-wamboyei? Asu se Godindi nendi ranaheimbo moananei seimboyei, wandafi mam bidifiri ranaheimbo sesi napokoate ai mamareia, amoaningambo-arihinduri. Ro siheimbo nungundihe hoafimandahandur-a? Awi ro siheimbo hihifi-hihifi-mandanduriyo? Wani yangir-ane.

²³⁻²⁴ Yamundife hohoanimo nda Adukarindi-mayo sahamindi heheambo-anahi, asu siheimbo masahanduri. Rani nimbokoani Sudas ai Adukari Sisasimbo hurutumbi nindou-yomondi warihumariramboyu asu ai bret mam ra semündü haya, Godimbo hihifiruri mbura, hifitire haya, hoafiyuhü yahuya, "Bret nda wandi fisaf-ane, sihamumbo farihfefepurimbohünda. Ndanimoatükuni nda se randu ndundi, wambo hohoanimombohünda," mehu.

²⁵ Raniyu asu sesi ra sowasümo mburu, mare yare yahurai kap amboani semündü haya, hoafiyuhü yahuya, "Kap ndanana Godindi simbori hoafi femindi sihefe moatükun-ane, asu wandi horinambo nginindi tükundifemboe. Ndanimoatükuni nda se nini-simboani-yomo asimindimo ra se randu ndundi wambo hohoanimo-yondirimbohünda," mehu.

²⁶ Munguambo si ra se bret nda sahüsi asu kap ndanambe simindi arihündi ana, Adukari ai yifimayu ranahambo weindah hoafiyei rihünduhanei. Rani-moatükuni ra

se randihi ngeiani, asu Adükari ai hihirifi mbikusuwamboane

Nindou ai Adükariñdi sesi moaruwaimbo-areandi ana, ai hüti-ani

²⁷ Ranimboane nindou düdi ai ndofe hohoanimo-koateyuhü, ai bret ra sesü, asu kap ranambe hoe sümündü arandi ana, Adükariñdi fi asu hori ra moaruwaimbo-reandühani, asu nindou ranai ahandi fi hüti-anandi.

²⁸ Nindou ai moani ahandi fi ranahambo hohoanimodu hoeindeandühi animbo, ai bret ra dedü asu kap ranambe hoe ndümündü ndandi.

²⁹ Rani-moatükuni ra rahurai-ane: Nindou düdi ai Adükariñdi fi ranahambo ndofe hohoanimo türüfoefekoateyu haya, moani sesi ra sesü, kap ranambo hoe simündi arandi ana, ai ahandi fi ra ahandihoari hüti-anandi.

³⁰ Sapo ranimboanei nindou afindi se angünimboyeihü, hamandi kemindikoate-yeihü, asu bidifiri ai yifimayi.

³¹ Asu sihiri shefihuari shefi fi ranahambo türüfoarhundühi, bret sahusifi, asu hoe asimindefi ana, Godindi himboahü ngiri hütindefi.

³² Nga asu Adükari ai shefi hohoanimo ranahambo türüfoare-amunühi, aboedikoate-mayowambo shefi hohoanimo ngorü-süngure arandi. Ai shefimbo rawareamun-animbo, asu sihiri ngiri hifi ndanihündambo nindou rawehindi nou, ai-babidi awarindihhundü.

³³ Wandafi mamü, rani-mayoamboane, asu se sesimbohünda fandihündühi ana, awi se sesimbo mbiseimbo ra bidifirambo hibadihündürü hehimbo animbo, mamü dagüdi.

34 Nindou düdi ai wembombonduhi ana, ai ahandi worambe animbo mbisesüwamboane. Rananimbo asu se mamî fandihindühi amboani, asu ngiri Godîndi papi-hoafi ranambe ngei. Bidifiri hoafi awi engorosi, nga asükainda tükündaheandüh-animbo ranamboani didiboado-ndiheamboyahi.

12

Yifiafi Aboedîndi-mayo ranipoani ranipoani ratüpurî moatükunî

1 Wandafi mamî, ranipoani ranipoani ratüpurî Yifiafi Aboedî sai-arandi ranahambo se ndorîhi fifirîmbîrîhinda samboanahi.

2 Horombo se Godîndi hoafi süngufekoate nimboeambe, rani-simboani ana munguambo si maho ra sisami god hoafikoate, yifi nahurai mengoro, rani sowanamboyoy ai siheimbo hürîhümündi-hündürî hei marîhünda, asu rani-süngu hei marîhündi ra se fifirîhimboanei.

3 Ranimboanahi asu se ndani-moatükunî ranahambo fifirîndîhindî asahi, ra ndahurai-ane. Asu Yifiafi Aboedî ranai nindou ngoründi fiambe amaro-ana, nindou ranai ngîrî hoafîndühîya, “Sisas ai moaruwaimbo-mbîfiyu-wamboane,” mbüsu. Nga asu nindou mamî ai hoafiyuhüya, “Sisas ai Adükar-ani,” ehu ana, asu ai Yifiafi Aboedîndî süngu yangîr-ane hoafiyu arandi.

4 Yifiafi Aboedîndî ratüpurî ra afînd-ane engorosi, nga asu awi Yifiafi ranana mamî rani yangîr-ane sagadürî arandi.

⁵ Adükarîndî ratüpurî ra ranî-poanî ranî-poanî ratüpur-anesî, nga asu Adükarî mamî ranahamboane ratüpurîyei arîhündî.

⁶ Ranî-poanî ranî-poanî ratüpurî ngîndî-ane, nga God mamî ranai-ani nindou munğu ranaheimbo ngîndî ra sagadürî arandî.

⁷ Yifiafî Aboedî ranane ahandî-mayo ngîndî ra nindou mamamî ranaheimbo tüküfe arandî nindou munğuambo farîhefe-ndürîmbohünda.

⁸ Nindou ngörümbo Yifiafî Aboedî ranai ngîndî sagadowohane ndofe hohoanîmo wataporîmbo-yondürîmbohünda. Nga asu nindou ngörümbo mare Yifiafî mamî ranai ngîndî sagadowohane ndofe fifîrîfe ranahambo wataporîmbo-yondürîmbohünda.

⁹ Yifiafî mamî ranane nindou ngörümbo anîhondümbofe hohoanîmo ra sagado arandî. Asu mare Yifiyafî mamî ranane ai nindou ngörümbo nindou anğünümbo-yeimbîmbo dîdîboado-fendürî-rambo ngîndî ra sagado arandî.

¹⁰ Asu nindou ngörümbo hepünîfeimbî moatükunî refembo ngîndî ra sagado arandî. Asu nindou ngörümbo Godîndî hoafî hoafîyo rambo ngîndî ra sagado arandî. Asu ngörümbo ai Yifiafî Aboedîndî-mayoyo asu moaruwai nendîyei-mayoyo ratüpurî ra türüfoefembohünda ngîndî ra sagado arandî. Nindou ngörümbo ranî-poanîmbo hoafî hoafîmbo ngîndî ra sagado arandî. Asu ngörümbo ranî-poanîmbo hoafî hîhîrîfoefe hoafî ngîndî ra sagado arandî.

¹¹ Yifiafî Aboedî mamî ranane ai ranî-

poan+imbo rani+poan+imbo ng+n+ind+ ranahambo yare arand+ asu ai-ane moan+ ahand+ hohoan+monambo yang+ri+ nindou mamam+ ranaheimbo ng+n+ind+ y+boborearü arand+.

Munquambo sihi+ri+ fi mam+ ranahandambo bidif+ir-anes+

¹² Fi ra mam-anes+, nga asu ngorü-poan+ ngorü-poan+ moatükun+ ra ran+fi+ pap+reamboane. Ahand+ ran+poan+ ran+poan+imbo moatükun+ af+nd-anes+, nga fi mam+ ran+fi+ türemarand-ane. Krais ai rahurai-ani.

¹³ Mam+ ran+süngumboane munquambo sihi+ri+, Suda, Suda-yafe nd+fo, moan+ ratüpur+iyei-ri+hündeimbi+, asu moan+ n+imboeimbi+ nindou, sihi+ri+ fi mam+ ran+nambo hundür+mayef+. Asu munquambo sihefi+imbo God ai Yifiafi+ mam+ ra masemuni+.

¹⁴ Fi ranana moan+ mam+ moatükun+nambo yang+ri+yopoan+ pare haya an+ngo. Aiana af+nd+ ran+poan+ ran+poan+ moatükun+ ra pap+re mbu-ramboane fi ra mam+ nahurai an+ngo.

¹⁵ Asu ti+jar+ ai hoaf+ndowohüya, “Roana wat+jar+yah+poan+, ran+imboane asu ro fi ranahand+yah+poan+,” mb+si+imboesi+, nga sapo aiana fi mam+ ranahandamboane.

¹⁶ Asu hi+amboambe ai hoaf+ndowohüya, “Roana hi+amboariyah+poan+, ran+imboane roana fi mam+ ranahand+yah+poan+,” mb+si+imboesi+, nga sapo aiana fi mam+ ranahandamboane.

¹⁷ Asu fi munqu ranai hi+amboari+ ran+ yang+rayo ana, asu nüngunde hi+mbor+manda? Asu fi munqu ranai hi+amboambe ran+ yang+rayo ana, nüngunde fis+jarü kamadada?

18 Fi mamɪ ranana ai yahuraiyopoani, ŋga God ai moani ahandi hohoani monambo rani-poani rani-poani moatükuni ra fi mamɪ rani fihɪ papimareandane.

19 Ŋga asu fi mamɪ ranahandambo moani mamɪ rani yangirayo ana, asu fi ranai nahü maningoa?

20 Fi ranai moani yare niŋgowan-ane, asu fi mamɪ rani fihɪ rani-poani rani-poani moatükuni ranai papire haya aningoa.

21 Raniamboane asu ŋgiri himboari ai watinjarimbo hoafindowohüya, “Ro ŋgiri sihambo ndahamindihanini,” mbiso, ŋga wani. Asu ŋgiri mbiro ai tinjarimbo hoafindowohüya, “Roana ŋgiri sihambo ndahamindihanini,” mbiso, ŋga wani.

22 Ŋga awi sihiri nahaniniyo sihefi fi ranahambo ranana ŋginindeimbi-yopoani asefi, rani-moatükuni ranai fi rani fihɪ paiarikoate-ayo ana, asu ŋgiri fi ranai aboedi ndonde niŋgo, ŋga wani.

23 Asu fi ranahandambo bidifiri moatükunimbo sihiri aboedi moatükuni-yopoani asefi, ranahamboanefi sihiri aboedi yihuru arihundi. Ŋga asu fi ranahandambo bidifiri amoaninŋimbü moatükuni ranahamboane aboedi didiboado-arihundi.

24 Fi bidifiri aboedi ra moani hininŋirihu arihundi. Ŋga God aiyu ahandihoari munŋuambo rani-poani rani-poani fi bidifiri ra fi mamɪ rani fihɪ mamambere hininŋimareandi. Raniyu asu fi bidifiri ranahambo moanane asefi ranahambo ai ndorihoeimbi hininŋire marandi.

25 Fi mamî ranai ŋgorü-poanî ŋgorü-poanîmbeyo yahuhayambo yare hîningîreambo-yupoanî, ŋga fi mamî bidîfirî, mamî bidîfirî ranai mamî hohoanîmo süngu simborî farîhefirü-mbeyeia yahuhayamboyu yare hîningîmareandî.

26 Ranîmboane fi ra ŋgorü mamî bidîfirî asübusîmboayo ra, asu fi mamî muŋgu ranai-amboanî asübusîyowohane. Asu fi ra mamî bidîfirî aboed-ane asei ana, asu muŋguambo fi ranai-amboanî aboedî hîhîfî-hîhîfîyowohane.

27 Ranîmboane muŋguambo nindou se Kraisîndî fi-aneî anîmboei. Asu muŋguambo se ahandî fi bidîfirî nou-ayei.

28 God ai bidîfirambo Kraisîndî nendî-mayei ranaheimbo rahurai yare hîningîmarearü. Weaŋgurühîdîdî ranai Kraisîndî hoafî sowandümo homo-rundeimbi, ranîkîmînîndî ranai Godîndî hoafî hoafîyei-rîhîndeimbi, asu ranîkîmî ra yamundu-rundeimbi, asu hepünîfeimbi moatükunî rarîhi-rîhîndeimbi, asu nindou aŋgünümbî aboedîrîhi-rîhîndeimbi, asu nindou farîhehi-rîhîndeimbi, asu muŋguambo ratüpuri aho ra hîfandîrühî-rîhîndeimbi, asu ŋgorü-poanîmbo hoafî hoafîyo-ramboaneî ranaheimbo hîningîmareandürî.

29 Awi nindou muŋguambo Kraisîndî hoafî sahümündî hei-rîhîndeimbi yangîrîyei anîmboeia? Awi muŋguambo Godîndî hoafî hoafîyei-rîhîndeimbi nindou yangîrîyei anîmboeia? Awi muŋguambo yamundîhi-rîhîndeimbi nindou yangîrîyei anîmboeia?

Awi muṅguambo hepünüfeimbi moatükunî ratüpurîyei riñhüdeimbi yangîriyei animbooeia?

³⁰ Asu muṅguambo nindou ai aṅgünümboyeimbimbo aboedi-fendürimbo ṅgîñindeimbi yangîriyeia? Muṅguambo nindou ai ṅgorü-poanimbo hoafi ra hoafîyei-riñhüdeimbü yangîriyeia? Asu muṅguambo nindou ai hoafi ra hiñhiñfoadihi hoafîyei-riñhüdeimbü yangîriyeia? E! ranî-moatükunî ra ai wanî.

³¹ Se moanî aboedi hamîndî moatükunî ranî yangîri semîndimbo ṅgusüfo pandîhindî.

Sîñhiñ nindou amurambo ṅgusüfo pandîhumboane

Ṅga ro sîheimbo nahanîyo aboedi hamîndî nafî aho ranahambo nafuindahandürî samboanahî.

13

¹ Asu ro nindou ranaheimbo nindou-yei hoaf-ane, asu sünambeahîndî nendi-yomondî hoafi ranane ra hoafîyahandürühi, asu ro nindou ranaheimbo ṅgusüfo pefekoate-ayahî ana, asu ro nümüsü fandîyoanî, moanî hoafayo hoanḡo nahurai-ndamboyahî.

² Asu ro Godîndî hoafi hoafîndahandürühi, Godîndî hohoanîmo dîbo enḡoro ra muṅguambo fiñriñheand-ane, asu muṅguambo fiñriñfe ra fiñriñheand-ane, asu ṅgîñîndî hamîndî anîhondümbo-riñheandühi asu nîmoei-wafu nîmaroanî hoafîyahanî ḡorüḡoanîñî aho-ane, asu ro nindou ranaheimbo ṅgusüfo pefekoate-ayahî ana, asu ro moan-anahî.

³ Ro wandi napo munquambo masiheheandi ra napokoate-yeimbi nindou fehefendurimbo yimbondihe, asu wandi fi ra hiniŋgi-ndiheandani nindou ai wambo haiambe mandundiranai hai tikirinda-ndirimboesi, nga asu ro ngoru nindoumbo ngusüfo pefekoate-ayahana, ra ngiri wambo aboedi fandihendiri.

⁴ Ngörumbo ngusüfo pare-randeimbi ai wari hoafeandüh-reandühi farihenduri arandi. Asu ai moai nindou ngörumbo ngusüfoambe moaruwai hohoanimo randi, asu ahandi fimbo moai boriyu randi, asu moai ahandi fimbo hihifi-hihifiyu randi.

⁵ Ai moai afindi-afindiyurandi. Asu ai moai ahandi moatükunimbo yangiri hohoanimo pare randi, asu moai nimehünou nginindiyu randi. Asu ai moai nindou ahambo moaruwaimbomarihorirannahambo hohoanimo randi.

⁶ Asu ngörumbo ngusüfo pare-randeimbi aiana nine-moatükunimboaruwai-ayoannahambo moai hihifi-hihifiyu randi, nga aiana anihondü hohoanimoannahamboane hihifi-hihifiyu arandi.

⁷ Ai ana munquambo tiriifo aho ra moanane yahu arandi, asu munquambo si aho ra Godimbo anihondumbo-riri randühani. Munquambo si aho ra God ai fandihendirimbi yahuhaya, hifandandühi asu munquambo tiriifo ra tüküfeyoani, ai nginindi nungumboani.

⁸ Ngörumbo ngusüfo pefe hohoanimo ra ai ngiri awarindihoyo. Nga Godindi hoafi hoafombo hohoanimo ranana kikingamindimboe. Ranimbo hoafina hoafi hohoanimo ranana moendindimboe. Firiife hohoanimo ranana

awarindihoeemboe.

⁹ Munngu-moatükunî aho ra moanî bidifirî-bidifirî yangir-ane fifirihumboayefî. Godindî hoafî hoafimbo ranamboanî awi moanî bidifirî yangir-ane hefî hoafiyefî arihundî.

¹⁰ Nga süngunambo nîne-moatükunî aboedî hamindî-mayo ranai tükündifeihî animbo, asu nîne-moatükunî moanî bidifirî-bidifirî yangirî hohoanîmomayefî ranai awarindihoeemboe.

¹¹ Horombo ro nîmorî-yahambe ranî-simboanî wandî hoafî, hohoanîmo, fifirife ranî-moatükunî ra nîmorî nou rasüngumarîheandî. Nga hapondanî ana ro adükarî-yahühî nîmoakîdîbou-yei hohoanîmo ra hinîngî-rîheamboanahî.

¹² Haponda munnguambo moatükunî awi moai sihîrî ndorîhu fifirihundî, nga hoehimboambe nahurai-ane hoeirîhu arihundî. Nga süngunambo animbo sihîrî Godimbo ndondîhurî ahandî ngusümboarî ra hoeindîhumboyefî. Hapondanî ana moanî bidifirî yangir-ane fifirarîheandî. Nga süngunambo-animbo ro ahambo ndondîhinî fifirîndî-hinîmboyahî, ai wambo haponda ndore fifirareandîrî nou.

¹³ Nga haponda ngîmî moatükunî nda, Godimbo anîhondümbofe hohoanîmo, Godimbo anîhondümbofehü himboyondombo hohoanîmo, asu nindou ngorümbo ngusüfo pefe hohoanîmo ra moanî koadürümbo-koadürümbo yagodîmboe. Nga ngîmî hohoanîmo ranahandambo, ngorümbo ngusüfo pefemboane ai adükarî hamîndayo.

14

Godindi hoafi hoafimbo hohoanimo pandihumboane

¹ Munḡuambo si aho ra nindou bodimondambo ḡusüfo pefembo hohoanimoyo humboane. Asu se Yifiafi Aboedindi-mayo ḡginindi rani semindimbo hohoanimondei ḡgei. Nga Godindi hoafi hoafiyorambo ḡginindi ranimbo se moani ḡusüfo pandihindi.

² Nindou düdi ai rani-poanimbo hoafinambo hoafayu ana, nindou ranaheimbo hoafiyundürühi-yupoani, nga ai Godimbo yangir-ani hoafayu. Sapo hoafi ra nindou ranai ḡgiri fifirindhindi, nga ranana Yifiafi Aboedimayo ranahandi ḡginindinambo Godimbo yangir-ani dibo hoafi hoafiyundo arandi.

³ Nga asu nindou düdi ai Godindi hoafi hoafayu ana, asu ai nindou ranaheimbo anihondümbofe ra ḡginemindindürühi farhendürühi, asu ḡusüfoambe aboedi didiboado-rearühane.

⁴ Nindou düdi rani-poanimbo hoafinambo hoafayu ana, ai ahandi fi ḡginemindimbo yangir-ani hoafayu. Nga asu nindou düdi ai Godindi hoafi ra hoafayu ana, asu hoafi ranai Kraisindi nendi ranaheimbo ḡginindamündürimboe.

⁵ Ro siheimbo munḡuambo rani-poanimbo hoafinambo hoafindei sahehea hohoanimoayahisi, nga awi ro siheimbo Godindi hoafi hoafiyoramboanahi hohoanimoayahihabodih. Nindou düdi ai rani-poanimbo hoafinambo hoafinduanı asu nindou ḡgorü

ai hoafi ranahambo hihirifoefe hoafiyواني animbo, asu Kraisiindi nendi munguambo ranaheimbo hoafi ra fandihendurimboe. Nga nindou dudi ai Godiindi hoafi weindahi hoafayu ranana rani-poanimbo hoafinambo hoafimbo ngasundeamboane.

⁶ Wandafi mam, awi ro siheimbo sowahi tukundaheanduh rani-poanambo hoafinambo hoafindahandurani ra ro ngiri siheimbo fandiheanduri. Nga ro siheimbo God ai wambo bidifiri moatukuni weindahi-mareandiri hoafi, fifirifembo moatukuni hoafi, Godiindi hoafi hoafiyorambo hoafi asu yamundifembo hoafi ra ndahanduran-animbo, siheimbo fandiheheandurimboyahi.

⁷ Hoahoango rakoate-randeimbi moatukuni, numusi, fufuni, mbonifaifai ranamboani moani mam rahurai-ane. Rani-moatukuni munguambo ranai mamikari hoafindoani ra nungundhi nindou ai himborimandei hoafi ahandi rana?

⁸ Nindou ai yifiarimbo yinafoaiyu-randeimbi ai ndofe yinafoaikoate-ayu ra, asu nindou didai yifiarimbo napo ra didiboandomanda?

⁹ Moani mare yahurai-ane, asu se rani-poanimbo hoafinambo hoafayei ra asu nindou amuri ai nungundhi shei hoafi fifiri-mandihinda? Ranana se moanipo hoafindamboyafi, nga shafi hoafi ranai moani weriyafui nou nimoamo ngomboe!

¹⁰ Yini, munguambo hifi ndanihu rani-poani rani-poani hoafi afind-ane engoro. Nga asu moai mamami hoafi ranai ranahandambo nimindi fifirifekoate yangoro, nga wani.

11 Nga asu ro hoafi wataporayu ranahandi nimindi ra fifirifekoate-ayah ana, nindou hoafayu ranai wandi nindou amurinduan asu ro-amboa ahandi nindou amurindamboyahi. Se rani-poanimo hoafinambo wataporindeiani sheimbo yahurai tukundifemboe.

12 Nga se-amboa Yifafi Aboedindi-mayo nginindi ra semindimo hohoanimo arihundi ranimoane asu se Kraisindi nendi fehefembo nginindi ra semindimbohunda tihirifondei ngei.

13 Ranimoane nindou dudi ai rani-poanimo hoafinambo hoafiyu-randeimbi ana, ai hoafayu ranahambo Kraisindi nendi ranaheimbo hihirifoefe hoafimbohunda nginindi ranahambo Godimbo didibafimbi fiyuwamboane.

14 Asu ro rani-poanimo hoafinambo didibafehandi ana, wandi yifafi ranai-ane didibafefeyo, nga asu wandi hohoanimo ranai ana moani moaruwai titanimo-reamboane.

15 Asu randifeyoani ra ro nungumandihea? Ro wandi yifafi ranambo didibafinda-heamboyahisi, nga asu ro wandi hohoanimo ranambo amboani didibafinda-heamboyahi. Ro wandi yifafi ranambo herunda-mboyahisi, nga asu ro wandi hohoanimo ranambo amboani herundamboyahi.

16 Godimbo se sifafi yifafi ranambo yangiri hihifariri ana, asu moaindi nindou-mayei ranai fandifeambe ngiri hoafindeihi, "Anihond-ane," mbisei se hihifiyafambe. Sapo se hoafayafi ranahambo ana nindou ranai moai fifirihindi.

17 Godimbo hihifiimbo didibafife sifafi ra

aboedi saf-anesi, nga ngiri nindou ngorü rana-hambo ngininda-mindündürü.

18 Ro afindimboanahi rani-poanimbo hoafinambo Godimbo hoafiya arihandi ra siheimbo ngasündhea-ndürimboanahi asu ranimboanahi ro Godimbo hihifarihüni.

19 Nga Kraisindi nendi fandifeambe roana, moani nindou ai fifirihindeimbi hondahüfeimbi (5) hoafi yangiri yamundife-ndürimbo hohoanimoayah. Nga asu hoafi moani afindi hamindi rani-poanimbo hoafinambo wataporimboyo ho ana, aboedi hamindiyopoani.

20 Wandafi mami, se nimoakidibou hohoanimoayei nou hohoanimo-ndeimboyei. Moaruwai hohoanimo aho rananimbo se nimoakidibou nou hohoanimondeih nimboei, nga asu sihei hohoanimo ranana nindou boagiri nahurai-animbo se nimboei.

21 Ahinümbi hohoanimo sürü papirandühi yahoya, “Rani-poanimbo hoafi hoafümbi nindoundi yafambe süngu-ane, asu nindou amuriyei yafambe süngu-ane, rananimbo nindou ndanaheimbo ro hoafindahandürimboyahisi, nga asu ai ngiri wambo himborindei,” mehu Adükari ai.

22 Nga ranane asu rani-poanimbo hoafi hoafimbo nginindi ranai nindou Godimbo anihondümbofe-koate-mayei ranaheimbo nafuimbo moatükun-ane, nga asu anihondümbo-rihoreimbi ranaheimbo ana want. Nga asu Godindi hoafi hoafimbo nginindi ahei mbusümo ranai anihondümbo-rihoreimbi aheimbo nafuimbo moatükun-ane, nga Godimbo

anihondümböfe-koate-mäyei ranaheimbo ana wani.

²³ Raniimboane asu Kraisindi nendi ranai mamühi fandihindani se rani-poanimbo hoafinambo hoafaye ana, asu fifirifekoate-yeimbi asu anihondümböfe-koate yeimbi ranai tükündahi siheimbo hoeindihindürühi, ai ana hihindi-hihindiyehanei mbi-seimboyei.

²⁴ Nga muṅguambo Godindi hoafi rani yangiri hoafindeian-animbo, asu anihondümböfekoate-yumbü asu fifirifekoate-yumbü ai tükündifi-hündambo amboani asu ai hoafi ra himborindu haya moaruwai hohoanimomayu ranimbohünda ṅgusüfoambe afindi hohoanimondimbui.

²⁵ Rananimbo asu ahandi hohoanimo dibo meṅgoro ra weindahindeandühi, asu ai yiri yimbu pusinde nimandumbo Godimbo hohoanimonduwohü hoafindühümboya, “Awi anihond-ane, nga God ai se-babidi sihei mbüsümo anüṅgu!” mbüsümbui.

Godimbo ratüpurü hohoanimo ra aboedi mbihowamboane

²⁶ Wandafi mamü, asu se nüngundühi ramandihinda? Muṅguambo se fandifeambe, nindou ṅgorü ai herü hohoanimonduhane, ṅgorü ai yamundiferambo hohoanimo hohoanimonduhane, ṅgorü ai God ai nini-moatükunimboyo hoafimbohünda nafuimayundoane, ṅgorü ai rani-poanimbo hoafinambo hoafimboane, asu awi asükai sapo ai hoafiyumbi hihirife hoaf-ane, muṅgu rani-moatükunü ra hoafimbeyei-amboane. Muṅgu-

moatükunî ra Kraisiñdî nendi ranaheimbo
nginimbîra-mindûramboane.

²⁷ Nga asu nindou bîdîfirî ai rani-poanimbo
hoafinambo hoafimbo hohoanîmondeihî
ana, moanî nindou yimbundafandanî
asu ngimîndîmondanî yangîr-animbo
rambîrundamboane. Nga asu moanî ngorü
ai hoafîndu kîkîndamünduanî, ngorü ai hoafîyu-
mbîrandamboane. Rananîmbo asu nindou
ngorü ai nîne hoafî ngorü ai hoafîmayu
ranahambo hîhîrîfoare hoafîmbiyu wamboane.

²⁸ Nga asu nindou ngorü ai rani-poanimbo
hoafinambo hoafînduanî ranahambo hîhîrîfe
hoafimbo nindou ranîhü nîngokoate-nduanî
ana, asu nindou ranai ranî hoafinambo
hoafîndümbui, nga moanî ai sîsîkoate
nîmandümbö-anîmbo ahandî fimboane
asu Godîmboane ranî yangîrî hoafîmbiyu-
wamboane.

²⁹ Yimbu ngimî nindou saf-anîmbo Godîndî
hoafî hoafîmbo-mayo ra hoafîmbeyo-
mondamboane. Nga asu amurî bîdîfirî ai
moanî nîmarîmombo nîne hoafî ai hoafayomo
ranahambo tümbîrundamboane.

³⁰ Nga asu nindou mamî wataporambe
amaru ahambo God ai nafuiduanî, asu nindou
nüngumbo hoafayu ranai ahandî hoafî ra awi
kîkîmbîramündu-amboane.

³¹ Rani-süngumbo-anîmbo nindou muñguambo
mamamî Godîndî hoafî hoafîndîmondanî, asu
nindou muñgu amarei ranai hoafî ranahambo
fîfirîhindühi nginîndî mbînîmboei-amboane.

³² Godîndî hoafî hoafîmbo nginîndî
sowandümondeimbi nindou ana ai moanî rana-

handi nginindi ra hifandi-mbirundamboane.

³³⁻³⁴ Sapo God ai sihefimo moai mamikariyo wakiferambo yifiriyu, nga moani aboedi ndorifehe ningomboane yifirayu.

Kraisindi nendi mungu ai fandifeambe ana, awi nimorehi ai wataporindeimboei, nga moani sisikoate nimandei. Kraisindi nendi munguambo yahurai-ane rarihi arihundi. Nimorehi aiana ngiri hoafindei sapo Mosesindi ahinumbi hoafi hoafimayo sungu ai moani nindowenihiyomondi hoarehi nimboei.

³⁵ Nimorehi ai rani-moatukuni ranahambo fifirifehu turufoefembo mbiseimbo ana, ai ahei nindowenih ranahamumbo worambe dudumbeyahi-puramboane. Nimorehi ai Kraisindi nendi fandifeambe botife hoafi ana, amoaningeimb-ane.

³⁶ Awi Godindi-mayo hoafi ra siheimbo sowahindi botife homboyo? Awi asu hoafi ra siheimbo yangiri tukufemboyo?

³⁷ Nga asu nindou mam ai rande hohoanimonduhuya, “Ro Godindi hoafi hoafiya-rihandaimb-ani,” ehuyo, asu “Yifiafi Aboedindi fifirife masahamindih,” ehu ana, refeana ai fifirimbireand-amboane, nga Adukari ai randihindi mehu hoaf-ane nda ro siheimbo suru paparhandi.

³⁸ Nga asu nindou rani hoafi ranahambo himborikoate-ayu ana, asu se ngiri ahambo himborindei.

³⁹ Ranimboane wandafi mam, Godindi hoafi hoafimbo hohoanimo ranahambo yangiri

ngusüfo pandihi ngei, nga asu se rani-poanimbo hoafina hoafimbo yowan mbiseimboyei.

40 Kraisindi nendi fandifeambe mungu-moatükuni aho ra wudi-poapondihi ndondihi randihindi.

15

Krais ai yifiyu hayamboyu asükaiyu botimefiyu

1 Wandafi mam, haponda ro siheimbo aboedi hoafi masahanduri ra asükainda hohoanimo botindihenduri samboanahi. Aboedi hoafi ra se sahümüdi hehimboyei asu se ranihihi nginindi maniboadei ranahamboanahi.

2 Aboedi hoafi siheimbo ro bokarimari-heheanduri ranahambo nginindi kikihirihümüdi aniboadei hei ana, ranambo se aboedambo-ndahimboyei. Nga refekoate-ndeian ana, ngiri fandihenduri.

3 Ro hoafi himboriya heheambo masahamindihiri ra siheimbo masahanduri ra ai aboedi adukari moatükuni hamind-ane: Krais ai sihefi moaruwai hohoanimo ra raguanambo-fembo-hündamboyu yifimayu, sapo Godindi hoafi yare hoafimayo süngu.

4 Ahambo honguambe sihehorane, asu ranambe ngimi nimbuyu mbura asükaiyu botimefiyu, Godindi hoafi yare hoafimayo süngu.

5 Raniyu asu ai Pitambo-so boatei tüküfi mburamboyu asu süngunambo ahandi 12 süngururürundeimbimbo-so tüküme fiyu.

6 Raniyu asükaiyu ahandi wandafi mam 500 ngasündeandeimbi nindou ranaheimbo-so

tüküme fiyu. Nindou ra afiñdi ana animboei, nga asu bidifiri ana yifisafimayi.

⁷ Ranıyu ai Semsimbo-so tüküfi mburamboyu asu süngunambo ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi-memo munquambo ahamumbo-so tüküme fiyu.

⁸ Ranıyu asu süngunambo hondü wambo-so amboa tüküme fiyu. Asu ro furambe sanjorambo hapoadümboyaha wakemindiñdirimbo nahurai-anahi.

⁹ Kraisindi hoafi sowandümo homorundeimbi-yomondi mbusümo ra akidou saf-anahi. Wambo ana Kraisindi hoafi semündü hurandeimbi mbisei dukandihindirimboyei sapo ro Godindi nendi ranaheimbo moaruwaimbomarihari hah ranimbohünda.

¹⁰ Nga God ai wambo moani hipoambomareandira ranimboanahi haponda ro Kraisindi hoafi sahamindi harihandembayahı. Nga asu ahandi moani hipoambofe hohoanimo ranai moai moanimbofeyo, nga wani. Kraisindi hoafi sowandümo homorundeimbi bidifiri ai munqu moai ro ratüpurayahı nou yaru tinirifoyomo. Nga roana, wand-amboani moai ratüpurıya rihandi. Nga Godindi moani hipoambofe hohoanimo wandi fiambe amarondiri ranane farihendira ro rawarihendi.

¹¹ Ranane hoafi ra ro hoafiyahembü hündıyo asu ai hoafiyomondeimbi hündıyo ra sapo mani rani hoafi raniyo bokari-marıhehundi rana-hambo se anihondumbo-marıhindi.

Sihiri yifihündi botife hoafi

12 Krais ai yifimayua asu God ai honguambeahindi botimariri hoafi ra ro afindimbo hoafiyefi marihundi. Nga asu nimboe nindou bidifiri sihei mbusumo animboei ranai hoafiyehiya, “Nindou yifyoweimbi-hundi ana, ngiri asukaindo botindifeyo,” maseia?

13 Rani hoafi ra anihondumbayo-mbonana, God ai moai Kraisimbo honguambeahindi botiriri.

14 Asu Krais ai yifihundi botifekoate-mbeimbonana asu ro ngiri ninimbo hoafiyefi rihunda asu se ngiri nini-moatukunimbo anihondumbo-rihindi.

15 Rambefe-mbonanasi, asu ro Godimbo tkai hoafiyefi-rihundeimbi nindou tukumbayahu. Sapo ro ahambo anihondumbo hoafiyefuhi sefiya, “God ai Kraisimbo botimariri,” asefi. Nindou yifihundi botifekoate-mbeimbonana, God ai ngiri Kraisimbo yifihundi botiriri.

16 Nga God ai nindou yifyeimbihundi ranaheimbo botifendurira koatembei-mbonana, asu Krais ai-amboani yifihundi botimbefipoani.

17 Nga asu God ai Kraisimbo yifihundi botifikoateyu-mbonana, asu sihei anihondumbofe ranai siheimbo mbafarihenduripoani. Nga seana sihei moaruwai hohoanimo ranaianimbo kikhindamindinduri ningomoe.

18 Asu anihondumbo rambefembonana, nindou didiyei Kraisimbo anihondumbo-rihori mburihu yifimayei ranai-amboani moaruwaimboyahi.

19 Sihiri ana Kraisimboanefi anihondumbo-rihuruhi himboayahundo. Nga asu Krais ai sihefimbo ndanisimboani yangiri

fehefemunimbo himbombayefi-mbonana, asu nindou bidifiri sihefimbo hipoanimboembou-anei sahümunî.

20 Hohoanimo ra yahuraiyopoani, nga wanî. Nga anihondüyo Kraisi ai yifiyu mbura honguambeahindi God ai botimariri. Nümbürambeahindi horombonambo sesimbo moatükunî boatei nafaramindo nahuraiyo God ai Kraisiimbo boatei yifiyeimbi nindou ai yangiri botifekoate-yeiambe ahambo botimariri.

21 Nindou mamî ahandî süngu yifiimbo hohoanimo tüküme Feyo asu nindou mamî ai-amboani ahandî süngu yangiri botifembo hohoanimo tüküme Feyo.

22 Sapo nindou mungu ai ra Adamindi sirihünd-anei yifimayu süngu yifiyei arihündî. Nga nindou munguambo Kraisiindi sirihünd-anei botimefiyu süngu botiyahi arihündî.

23 Nga munguambo nindou mamî ahei botifeambe botindahumboyefi. Kraisi ai boateimayu asu ai asükaindu kudüwan-animbo asu nindou ahandî sirimayei ra mungu botindahimboyei.

24 Rani-simboan-animbo mungu-moatükunî mungumboayo si ranai tükündifemboe. Rananimbo asu Kraisi ai sanendi, anani, kabomo ra hifandi-rundeimbi, munguambo ratüpuri bogorimboyafu-ndeimbi, asu munguambo nginindi hifandu-ndeimbi ranahamumbo hifinambo-ndeapurimbui. Rananimbo asu ai nginindi hifandarandi ra Ape Godindi wariwami hinjgindeambui.

25 Awi ranambe ana Kraisi ai bogori+mbondüfi nünngu ngumbo an+imbo, asu God ai moaruwai nendi ranaheimbo hifi+nambo-ndeandür+ haya Kraisi+ndi yirumbo hoareh+ hini+ngi+ndearümbui.

26 Amuri+ hürütümbi ranaheimbo hifi+nambo-ndeandür+ ngu-ngumbo an+imbo, asu süngunambo hondü-an+imbo yifi ranahambo amboani hifi+nambo-ndeambui.

27 Godi+ndi hoafi yare hoafi+yowohü yahoya, “God ai muᅅgu-moatükuni ahandi hoareh+ hini+ngi+mareandi,” meho. Nga God ai muᅅguambo moatükuni ranambeyupoani. Rani+imbo-an+imbo si+hi+ri fi+fi+ri+ndi-humboane, God ai muᅅgu-moatükuni ra Kraisi+ndi hoareh+ hini+ngi+mareand-anesi, nga asu ai moai ahandi hoareh+ nünngu, nga wani.

28 Nga muᅅgu-moatükuni ra Kraisi+ndi hoareh+ yangi+ri+ndoan-an+imbo, asu Godi+ndi Ni+mo+ri ranai sapo Af+ndi ai muᅅgu-moatükuni ahandi hoareh+ hini+ngi+mareandi rani+hoareh+ndümbui. Rani+imbo asu God ai ahandi+hoari muᅅgu-moatükuni aho ranahambo bogori hondündümbui.

29 Nga asu yifi+yeimbi ai boti+fekoate-ayei ana, asu nindou bi+di+fi+ri aheimbohünda hi+moni hundü+ryei ari+hündi ranai nünnguri+hi-ndühi+yeia? Asu yifi+yeimbi ai boti+fekoate-ayei ana, asu ni+im+boe nindou bi+di+fi+ri ai aheimbo fehefe-dürimbohünda hi+moni hundü+ryei ari+hünda?

30 Asu yi+hoefimbo amboa. Ro Kras+i+ndi ratü+pur+i ratü+pur+i+mayefi asu nindou bi+di+fi+ri ai muᅅguambo si aho ra moaruwaimbo-ri+himuni hei ari+hündi. Asu yifi+yeimbi nendi ranai

asükaiyo botifekoatembo-ayei ana, asu ro nimboe moani ndarihu animboefa?

³¹ Wandafi mamî, muŋguambo si aho ra ro yifimbo nahuraiya arihandi. Ra anihond-ane. Se muŋguambo Sisas Krais-babidi aniboadei ranimboanahi ro siheimbo hihifi-hihifiyahühi weindahî rarîhe hoafehandürî.

³² Efesus ŋgoafihü ro nimambeahindi ninihondi-babidi nahurai yifiarîmayahi. Ranimbo-hündambo nindouyafe hohoanimo süngu ro nini-moatükunî aboedi manda-hamindiha? Nga asu yifiyeimbihündî nindou ranai asükaindei ŋgîrî botindahindi hoafi ra anihondayo ana, ambesî, nga sihîrî moanî, “Sesî dagudifi, hoe ndimîndefî raraondi hu ŋgefimboane. Nga sümbu ana awi sihîrî yifîndemboyefî,” hoafi mamî hoafîmayo süngu.

³³ Se tikai hoafi anihondumbo-ndîhimboyei. Sihîrî shefi wandafi moaruwai-mayei ranîbabidi ahahabodefî ana, asu ai shefi hohoanimo aboedi ra moaruwaimbo-ndîhimunîmboyei.

³⁴ Se wudîpoapondihi hohoanîmondeihî asu moaruwai hohoanimo ra rühüsafi hîniŋgîndîhindî. Nindou bidîfirî seana moai awi Godîmbo fîfirîhorî. Ranahandambo se amoanîŋgîmbeyei-amboane.

Fi asükaiyo botefeyo ranana ŋgorü-poanimboane

³⁵ Nindou bidîfirî ai dîdündahîndühî animboya, “Nindou yifîhündî ra nûngundîhi asükai botîmandahînda? Fi ra asükaindo botîndîfeyowohü nûngu-nahurai fi ndemîndî haya tükündîfe manîŋgoa?” mbîseimboyei.

³⁶ Ranana hihiindi hoaf-ane? Se ra fifirowamboanafi nini-moatükuni hoari hifambe hifi kararowandi ranai yifikoate-nahuraiayo ana, asu ai ngiri yangiri aboedi tükündifeyo.

³⁷ Se koniyo asu nini mangiriyo hifarowandi ra moai emündü dödödü kameihi hifirowandi, nga hoari yangir-ane hifi kararowandi.

³⁸ Ranana asu God ai hohoanimomayu süngu dödödü emündü napo ra ranifih papareandi. Ranai müngu nine-moatükuni mamami hoari ranaheimbo rani-poanimbo rani-poanimbo dödödü, emündü ra sagadüri arandi.

³⁹ Müngu-moatükuni yangiri niŋgo haya hoahoango-randeimbi ranahei fisafi ana mamasi mogodi yangiriyopoani, nga wani. Nindou ai ngörü-poanimbo fisaf-ane, ninihondi ai ngörü-poanimbo fisaf-ane, ndu napo ai ngörü-poanimboane. Asu kini ai ngörü-poanimboane.

⁴⁰ Sünambeahindi moatükuni fi-poanimboane, asu hifi ndanihündambo fi-poanimboane. Nga asu sünambeahindi moatükuni ranai ngörü-poanimbo fiyomboane, asu hifi ndanihündambo moatükuni ranai ngörü-poanimbo fiyomboane.

⁴¹ Hüfihamindi ai-amboani ahandi rani-poanimbo fi anandi. Amoamo ai-amboani ahandi rani-poanimbo fi anandi. Asu mupui amboani rani-poanimbo fi anandi, nga asu münguambo mupui ra bidifiri ai ngörü-poanimbo fiyo asu bidifiri ai ngörü-poanimbo fiyo ra hoangomboane.

⁴² Moani yahurai-animbo nindou yifiyeimbihündi asükaindei botindahinda

tükündifemboe. Fi ra asamboefeyo rananimbo ai sümboyo-randeimb-ane. Nga asu fi ranai yangirambofe tükefeyo ranai ana sümboateyo-randeimb-ane.

⁴³ Fi asamboefeyo ranana wosihofori himboyowohü hoafendiyowohane. Nga asu fi yangiri botefeyo ranana moani aboedi himboyowohü nginindi tüküfeihane.

⁴⁴ Fi asamboefeyo ranana hifi ndanihündambo fi yangir-ane. Nga asu fi botefeyo ranana sünambeahindi fi-ane.

Hifi ndanihündambo fi-poanimboane, asu sünambeahindi fi-poanimboane rehayamboane aningo.

⁴⁵ Sapo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Weangurühididi nindou, ahandi ndüri Adam ana, nindou yangiri ningombo tüküme fiyu,' meho. Nga asu ngorü Adam, Krais, aiana yangiri ningombo yifiafi saimboyu tüküme fiyu.

⁴⁶ Yifiafi hoearambe fi ranai moai raboatei tüküfeyo, nga wan. Nga hifi ndanihündambo fi raniboatei tüküfeyoane, asu süngunambo yifiafi fi ranai tüküme fiyo.

⁴⁷ Weangurühididi Adam aiana hifihündiyu tüküme fiyu. Nga asu süngudidi Adam ana sünambeahindi tüküme fiyu-ani.

⁴⁸ Hifi ndanihündambo nindou ana sapo nindou hifinambo nafiyumbihündi-mayu nahurai-anei. Nga asu nindou sünambeahindi aiana sapo nindou sünambeahindi tüküme fiyu nahurai-anei.

⁴⁹ Hapondani ana shiri nindou hifinambo nafiyumbi-mayu ranahandi fi-hoari-yefomboanefi, nga mare yahurai-animbo shiri

nindou sünambeahîndî tüküme fiyu rahurai fi-hoearî-ndemboyefî.

50 Wandafî mamî, hoafî nda ndahurai-mayowamboanahî hoafehandürî. Nindou hîfî ndanîhündambo safî horî ranî-finambo tüküfimbî nindou ranai ana ŋgîrî God ŋgînîndî hîfandarandî ranambe ŋgu. Asu nîne-moatükunî sümboyo-randeimbî ra asu ŋgîrî nîne-moatükunî sümbokeateyo-randeimbî ra ndemüdü.

51-52 Dîbo hoafî meŋgoro nda hîmborîndei, nindou muŋguambo sîhîrî ŋgîrî yîfîndefî. Nga muŋguambo sîhîrî ŋgorü-süŋgundahundühi animbo ranî-poanimbo findefî hohu tükündahumboyefî. Nîmehünou, hîmboarî dikîrîhu afarîhumîndefî nou bîdîfîranambo fufuŋî ai hoafîndoanî sîmborî tükündahumboyefî. Sünambeahîndî fufuŋî ranai hoafîndoanî animbo nindou yîfiyeimbîhündî ranai asükaindei botîndahimboyei, asu muŋguambo sîhîrî moanî ranî-poanimbo tükündahumboyefî.

53 Sümboyo-randeimbî fi ranana ŋgorü-poanimbo findo haya sümboyokoate-randeimbî tükümbîfeyo-wamboane. Nga asu yîfiyo-randeimbî fi rananîmbo ŋgorü-poanimbo findo haya yîfiyo-rakoate tükümbîfeyo-wamboane.

54 Rananîmbo sümboyo-randeimbî fi ranai sümboyo-rakoate findoanî, asu yîfiyo-randeimbî fi ranai yîfiyo-rakoate findoan-anîmbo, asu Baiborambeahîndî hoafî ranai anîhondü tükündîfemboe. Ai yahoya, “Yîfî ai awarîhoeihü yangîrî koadürümbo nîŋgombo ranai harîhoai tüküme feyo!” meho.

55 “Yîfî se, naha sîhafî harîhefembo ŋgînînda?”

Yifi se, naha sihafi nginindi moaruwaimbofe ramboa?”

⁵⁶ Moaruwai hohoanimo, ra yifindi moaruwaimbofe nginindi niminduhane. Ahinumbi hohoanimo ra nindou-yafe moaruwai hohoanimo nafuiyo arandi rananimo asu nindou ai moaruwaimbo-ndahimboyei.

⁵⁷ Sihafi Adukari Sisas Kraisindi nginindinamboyu God ai sihefimo ramareamuna yifiar-ambeahindi hamarihehundi. Nga ranimo-hundambo-animo sihiri Godimo hihifindihurimboane!

⁵⁸ Wandafi mamai, ranimoane se akidouamboani buburindeimboyei, nga se moani nginindi hamindi niboadei. Se munguambo si ahora Adukarindi ratupuri tihirifondei nduhundi, nimboe sapo ndani-moatukuni nda se fifirihindi. Se Adukarimo ratupurayei ra ngiri moanimbondifeyo.

16

Godindi nendi fehefembo kaki

¹ Hapondani kaki Godindi nendi Sudia hifihü amarei ranaheimbo fehefe-ndurimbohunda gugurifembo hoafinda samboanahi. Kraisindi nendi Garesia hifihü amarei aheimbo hoafimayahi nou se-amboani rasungundihindi.

² Munguambo Sande aho rananimo nindou munguambo mamai se kaki masahümündi ranahandi saimbo shei worambe bidifiri digehindi. Rananimo sungunambo ro tukundaheandani, aheimbo kaki gugurife segudurimbo ra se ngiri afuri kokoponduhundi.

³ Ranihü ro tükündaheandüh-animbo nindou se dibonimehüpuri ranai sihei-mayo kaki gugurimarihindi ra sowandümo houmbo koandiheheapura wandi-mayo ahamundi fimbo pas kameihä Serusarem ngoafnambo mbihanimo-ndamboane.

⁴ Nga asu ro-amboa hohoanimo-yahaniwani ahanihä ana, nindou ranimemo ranai ro-dibo mbikosomo-ndamboane.

Porindi hohoanimo

⁵ Awi ro Masedonia hifi mbusümo nafindahe hehea siheimbo sowahi tükündaheamboyahi, nga ro Masedonia hifinafi homboanahi hohoanimoayahä.

⁶ Awi ro moai fifirihendi, nga se-babidi akidou nimboahani ngisihari tükefeyo ra aboedindoani mangahäyo, nüngumandahe. Se-babidi nimboa mbundaha asu ro nin-nafäyo hombo hohoanimoarandiri rananimbo se wambo nafä hombo mbifarihendiri-amboane.

⁷ Roana se-babidimbo akidou yangri nimarimbo ana moeisahi. Nga awi roana se-babidi gedühä ningomboanahi hohoanimoayahä, Adükari ai rawoyafu ehu ana.

⁸ Nga awi roana, Efesus ngoafihü ndanihü nimandihani Suda-yafe adükari si Pendikos* ra tükündifeyoan-animbo ndamboyahä.

⁹ Nimboe sapo God ai nimorehi nindowenihä afindi aheimbo ahandi nindoumbofe tüküfembohünda wambo fondi masendimbo

---

* **16:8:** Pendikos ai Suda-yafe adükari si nübürambeahindi sesi yimungu-remindimbo si-ane.

wambo. Nga asu nindou afindi ai wambo ndan+hü hürütar+hünd+rî.

¹⁰ Nga asu Timoti ai rühi s+hei nafindüfiyuanî wanî, se ndahor+mîndei wor+nîndîhoran-anîmbo ai se-babîdî aboedî y+hîmbokoate mbînnüguwamboane. Nga ai-amboanî mare ro raweheadî nou Adükarîndî ratüpurîyu-randeimb-ani.

¹¹ Nga asu nindou ngorü ai ahambo yowanî moanîndî nindou-ani mbüsümbui. Nga se ahambo moanî aboedî fandîhehoranî ngusüfoambe afure küre haya mbüsünüwamboane. Nga ai wandafî mamî bîdîfirî babîdîmbo mbîsînnîmonda sahehea hîmboyaha-purühanahî.

¹² Haponda wandafî Aporosîndî hoaf-ane sîheimbo hoafayahî nda: Ro ahambo wandafî mamî bîdîfirî-babîdî sîheimbo sünî hoeimbîreandürî sahehea hoafîyahandowohanahî. Nga ai hombo moi yahumboani, awi hapondanambe ana. Nga awi ai nînnîsîmboanîyo hombo nafî engoro ana, ai ngumbui.

Bîdîfiranambo hoafî

¹³ Se hîbadîhündühî anîhondümbofe hohanîmo ngînnîndî kîkîhîndühümündî nîmboei. Se y+hîmbokoate moanî ngînnîndî nîmboei.

¹⁴ Se ratüpurîndeihi ra sîhei ngusüfo pefe hohanîmo ranambo yangîr-anîmbo ratüpurîndei ngei.

¹⁵⁻¹⁶ Wandafî mamî, sapo se Stefanas asu ahandî worambeahîndî-yei hoafî ra fifîrîhîndî.

Sapo ai boateiyei Akaia hifihü Kraisimbo anihondumbo-rihindeimbi tükümehind. Ai Godindî nendî ranaheimbo fehefendürimbo ratüpuri ra refembo afindî hohoanîmoyei arihündî. Wandafî mamî, ro haponda siheimbo hüti-hoafayahandürî se-amboanî yahurai nindou-yomondî hoarehî nimboei. Asu nindou düdi ai-babîdî farihoundürîhî houmbo ratüpuriyomo arundî amboanî kameihî.

¹⁷ Stefanas, Fortunatus asu Akaikus ai sihei fondihumbo sapo se ndanihü sifokoate-mayei ranimbo asu ai wambo sowana masifomondamboanahî hihifi-hihifayahî.

¹⁸ Aiyomo wambo wandî ngusüfoambe ndoru kümarundîrî sapo siheimbo ramarundürî nou. Nindou yahuraimbo-animbo nindou aboedanemo mbîsefi hohoanîmo-ndefomboane.

¹⁹ Esia hifambe Kraisindî nendî amarei ranai siheimbo hihifarihündürî. Akwira, Prisira-anafe, asu Kraisindî nendî ahafe worambe fandîhi nimarei arihündî raniamboanî Adükarîndî ndürînambo siheimbo hihifarihündürî.

²⁰ Asu wandafî mamî muᅅgu ndanihündambo amboanî siheimbo hihifarihündürî. Se Kristeniyafe hohoanîmo süᅅgu simborî wakîkihürîndei.

²¹ Ro Por-anahî wandî warînambo siheimbo hihifi hoafi nda sürü paparîhandî.

²² Nindou düdi ai Adükarîmbo aboedî hohanîmo-yondokoate-ayu ana, ai moaruwaimbo-mbîfiyuwamboane. Adükarî, se mborai!

²³ Adükarî Sisas ai ana siheimbo moanî hipoambo-mbîreandür-amboane.

²⁴ Muᅅguambo se Sisas Krais-babîdî animboei siheimbo ro ngusüfo pararîheandürî.

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3